

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 26.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Mese a cseresnyefáról

vagy
mi a különbség

a passzív s az aktív ellentállás közt?

Budapest, június 18.

(v.) Egy barátom és elvtársam azzal a kérdéssel ostromolt engem, mért vetek akkora súlyt az új irányzat ama programpontjára, mely elejti a passzív ellentállást s az aktív rezisztencia politikáját akarja életbe hívti. Hiszen — így szólt az én kollégám — mind a kettő a katonai javaslatok törvényerőre emelését akarja biztosítani s így tehát a lényeg egybevág és mindössze módszerbeli különbség van közöttük.

Erre én a következő mesével feleltem:

Februárban, amikor még lombtalanok voltak a fák a galyak, egy embernek kedve szottyant cseresnyét enni. Az ember odaállott a cseresnyefa elé és ráiravált, hogy adjon cseresnyét. A fa azonban megrázta kopasz ágait és így szólt: „Nem adok“. És valahányszor az én emberem megismételte, hogy de bizony csak élé azzal a cseresnyével, a fa egyre csak azt bólintgatta, hogy „Nem adok, nem adok, nem adok“. Száz szónak is egy a vége, a fa obstruált és semmiféle engedmény kedvéért nem volt hajlandó az obstrukcióval felhagyni.

Ennek láttára az én emberem elhatározta, hogy a cseresnyefa konok obstrukciójával szemben a passzív rezisztencia terére lép. Majd meglássuk — így dűnyögött — melyikünk győzi jobban kitartással és türe-

lemmel. S meglepedett a makacs fa tövével, ott meg se moccant, hanem várt, egyre csak várt nyugodalmasan.

És jött a március, a fa elkezdett rügyezni. „Nem adsz cseresnyét?“ kérdezte a passzív rezisztencia hive. Az obstruáló fa azt felelte, hogy nem ad.

Jött az április, a rügyek fesledeztek s kibujt a galyakon az üde lomb. A passzív rezisztencia embere ismét kérdést tett, hátha megjött a fának a jobbik esze. De a cseresnyefa megint csak rázta zöld fejét és obstruált tovább csökönyösen.

Jött a május, a zöld lombsátorban megjelentek a cseresnyefa virágai. „Hát még mindig nem adsz cseresnyét?“ Kérdezte a passzív rezisztencia. És az obstruáló fa ismét csak ezt hajtogatta: „Dehogyan adok, dehogyan adok.“

Aztán jött a június. A virágok lehulltak s a levelek közt megjelentek nagyszokaságban a zöld cseresnyeszemek, a verőfény elárasztotta éltető világosságával és hevével, a gyümölcs zöld színe előbb halvány-sárgára, majd élénk pirosra vált. A passzív rezisztencia embere jókedvű mosolygással nézte ezt az érési folyamatot, mialatt a fa egyre rázogatta a fejét s unos-untalan ismételte: „Nem adok, nem adok.“

Mikor aztán július elején érett volt a fán minden szem cseresnye, a passzív rezisztencia embere színlent türelmetlenséggel gorbombán ráharsant a fára: „No mi lesz valahára azzal a cseresnyével!“ A fa erre dühbe

jött és haragosan megrázta ismét zöld fejét, mire a cseresnyék éretten lehullottak a passzív rezisztencia emberének az ölébe.

... Egészen más volt a módszere az aktív rezisztencia emberének.

Ez is odament februárban a cseresnyefa elé és ráripakodott parancsoló hangon: „Elé hát azzal a cseresnyével.“ A fa itt is obstruálva tagadta meg az engedelmisséget. Erre a mi emberünk, aki nem hiába volt hive az aktív rezisztenciának, így szólt a fához:

„Micsoda? Hát te obstruálni mersz? Majd megtanítalak én emberségre. Fogsz te nekem cseresnyét adni, még pedig nem akkor, amikor te akarod, hanem amikor én parancsolom. Hogy neked világosságra és melegségre van szükséged s hogy most hideg és felhős az időjárás, az igaz. De én mégis most akarom tőled a gyümölcsöt.“

A fa makacsul azt felelte, hogy nem ad, nem adhat gyümölcsöt.

Mit tett ekkor az aktív rezisztencia embere? Azt mondta a fának, hogy meletet és világosságot majd csinál ő, de cseresnyének lenni kell hamarosan.

És sok-sok rőzsét rakott halomra a fa tövével és mikor egész máglyányi volt együtt, hát meggyújtotta azt. A lángok hatalmasan lobogtak ég felé. Nosza, volt itt meleg is, világosság is bőségesen. De ugyancsak megjárta az aktív rezisztencia embere. A lángok tűznyelvűkkel körülnyalosták a száraz galyakat, a fa tüzet fogott és porrá égett.

Az aktív rezisztencia embere tehát nem

TÁRCA

Veszelei Károly.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

... E magányos, vágytalan álmodásban
Igy múlnak el fölöttem a napok,
Sugárra tisztul lekem a sugárban
És mindennap tündökölben ragyog.
Óh, csodás magasság, ahová értem,
Hol nem gyötör már bű, se szenvedély,
Dallá, illattá foszlik földi lényem
És minden fuvallomban szárnyra kél...

Aki ezt a néhány sort megírta, immár egy esztendeje halott. Fegyverrel vetett véget fiatal életének s most már örök békecsöngésben pihen egy dunántúli kis város csöndes temetőkerjében, sirja fölött bizonyára virág nyílik, széleslevelű lombok suttognak s a lemenő nap aranyos színe besugározza a virágokat is, a falombokat is.

Veszelei Károlyról írván, nem juthat eszembe a napsugaras alkonynál más kép. A lemenő nap poézise volt az övé, bucsuzása minden fénynek, minden ragyogásnak, sejtelve a közeledő, szomorú, csöndes éjszakának. Ennek a lírának egyetlen hangja volt csak, amint hogy Veszelei érzésvilágát is csak egyetlen érzés tartotta örökké leköttve, hogy atyjától öröklött tüdőbajával nem-sokára sirba kell hanyatlania. Tudta, hogy kevesebb időt tölthet csak itt a földön, mint a többi ember, s ezért vágyódott hát arra, hogy ez alatt az idő alatt mindent megérjen s a nagy bucsu pillanatában ne maradjon az élet neki semmivel sem adósa. Rajongó szeretettel csüggyött az élet minden megnyilatkozásán, a szórakozás, a füstös kávéház, az izgalmak minden levegője neki tilos volt, tehát a magányos emberek legigazabb barát-

jával, a természettel lépett barátságra s elandalogva az erdők sűrűjében, a patakok partján, gondolatvilága szinte eszményivé finomult, elérte azt a „csodás magasságot“, ahol dallá és illattá foszlott minden földi lénye s minden fuvallomban az ő sóhajtása, az ő vágyódása, az ő szomorúsága, az ő lemondása kelt szárnyra. Ezért olvad költészete teljesen egybe életével s ezért hasonló mindkettő egy szentimentális sóhajhoz, csöndbe elhaló rezgéséhez valamely megérintett, mélyhangú hurnak. Földi pályájának nem voltak szenzációi, nem voltak rázkódtatásai, minden érzését magába zárta a közeledő halál gondolata. Ettől egyetlen pillanatra sem szabadulhatott s erdei vándorlásaiban is csak ez járhatott eszébe.

Egy-egy ifju zsenge fába
Belevésen nevemet,
Legalább meg'ri híven,
Akkor is, ha nem leszek!

Minden reflexiójának ez a rövid tartalma, mindig csak ezt az egyet sirja. Örökös bucsuzás volt földi pályája, melybe csak a költészetben elért diadonság hozott igaz örömet. Senki sem élt úgy veszeleit és verseiben, mint Veszelei. Bevallja ezt maga is *Kalvária* című kis dalában.

Diadonság! Te bűvös, csalóka álom,
Miért vontad hínárba lelkemet,
É bús Kalváriát miattad járom,
S érted nyujtám e koldus éveket.

Fáradt pilláim, — ha nem győtri álmod,
Rőzsányi ás idején lebűnyom,
Most már eddig e csendes kis virágok
Ott hervadnának csöndes síromon.

Kevesebb volna a szomorú nóta,
Bánatos dal, mely feledésbe hull,

S oly sok forró könny maradhatott volna
És maradt volna e siratlanul.

Mi ez a kis vers, ha nem vallomás, hogy csak a verseivel szerzett diadonság, csak a költészet öröme miatt nyújtja az életet, amelytől minden évet el kell koldulnia. Már ekkor ébren volt lelkében az öngyilkosság gondolata, mely az elmúló időkkel egyre növekedett s végre is urrá lett fölötte.

Ettől a hangulattól sehoogysem bírok megszabadulni most, mikor *Melódiák* című kötetét forgatom, melyben egybegyűjtött költeményeit adták ki azok, kiknek a költő emléke drága és feledhetetlen maradt. És eszembe jut, hogy néhány esztendő előtt vidékről, talán Dombóvárról, egy kis, sárgafedélű, kopottas kiállítású könyvet küldtek a budapesti újságok szerkesztőségébe. A könyvben versek voltak, írójuk: Veszelei Károly. De verseskönyvek mennek, jönnek s rendszerint el is merülnek az áradatban, különösen ha szerzőjük ösmertelen is, vidéki is. A szerkesztőségeken valami komikus elfogultsággal nyulnak az ilyen könyvekhez. Csak mintegy véletlenül ütöttem föl egyik oldalán s olvasni kezdtem a *Vadás* című verset.

Valami sóvár vágyódás él szívemben,
Egy édes szép búcsuzkodás után,
Miféltét végképp elszakadtam innen,
Búcsut venni — forrón, igazán.

Mindentől, mi szép és kedves a világom,
És amitől elválni fáj nekem,
Olelő karom esengve kitárom
Utánatok, élet és szerelem.

Szeretném oszkojaimnak árja mellett
Megragadni a lányok kis kezét

kapott cseresnyét, de kárt vallott, mert leégett a fája s jól járt, hogy a tűz nem harapódzott át a házára is. Avagy talán át is harapódzott.

Idég a mese. Az *elvb*n mindakét ember tökéletesen megegyezett. Mindakettő cseresnyét akart a fától, mindakettő obstrukcióval találkozott és mindakettőt ugyanaz a vágy vezérelte, hogy meg kell birkóznok ezzel az obstrukcióval. Különbség csak a *módszerben* volt közöttük. No meg az eredményben. A passzív rezisztencia megkapta, amit akart; az aktív rezisztencia ellenben kárt csinált magának és éhesen maradt.

Megkérdeztem barátomat, mi megjegyzése van e mesére?

Rám meresztette a szemét, vállat vont és odábbállott.

Vajjon kapacitáltam-e?

BELFÖLD

Az új véderőjavaslat. Bécsből táviratoztak, hogy a félhivatalos *Fremdenblatt* a következőket jelenti: Azon jelentés, hogy két kormány már megegyezett az új véderőtörvény tervezete iránt, nem felel meg a valóságnak. A közlemény különben is csak a volt magyar kormányval való megegyezésre vonatkozhatnék, mert új kormányt még nem alakítottak. Azonban a hír ebben a formában helytelen. Az igaz, hogy az új véderőtörvény tervezete elkészült és alapját kétévi szolgálat teszi, azonban a javaslat még nem került ki a szakminisztériumból. Teljesen a magyarországi helyzet alakulásától függ, mikor fogják megírásukat véget a két kormány elé terjeszteni. Csak akkor lehet a parlamentek elé való terjesztésének kérdéséről szó. A honvédelmi miniszternek annak idején történt kijelentése értelmében az őszszel valaminő formában mindenesetre kimerítően előterjesztik a kétévi szolgálat kérdését és azon feltételeket, amelyek alatt az nálunk lehetséges. Miután ez szükségszerűleg már részleteiben is megállapított törvény alakjában kell, hogy történjék, ebből az is következik, hogy esetleg a tervezetben részes nem katonai faktorok nem fognak egyszerre minden pontban megegyezni, amint ez, sajnos, a katonai büntető eljárásnál is nagyon gyakran előfordul. A tervezetre nézve még megjegyzendő, hogy ez néhány évi átmeneti időt állapít meg a háromévi katonai szolgálatról a kétévire. Ez az átmeneti idő már azon okból is elmaradhatat-

lanná vált, mert azon halogatás által, amelyet az összes tüzérség újjászervezése, nem kis részben a felamelt ujonclétszámnak a magyar országggyüvés által történt megtagadása következtében szenvedett, csak lassanként való átmenettel létesíthető a kétévi katonai szolgálat. Különben is tisztán technikai okokból is szükséges volna bizonyos átmeneti idő. Magától érthető, hogy a szolgálati idő egész reformja felamelt ujonclétszámra van építve és már ezen okból is szükségesnek látszik a jelen katonai javaslat változatlan elfogadása, amelyhez eddig a mérvadó körök nem nyultak.

A kormányválság.

Budapest, június 18.

A mai nap mérlege az, hogy a nehézségek nem csökkentek, hanem inkább szaporodtak. Ma már gróf Tisza István hívei is számolnak azzal az eshetőséggel, hogy a designált miniszterelnök vállalkozása nem fog sikerülni. Spolitikai körökben tért hódít az a felfogás, hogy a helyzetből való kibontakozás *Wekerle* Sándor vállaira fog neheznedni.

A válságra vonatkozó értesüléseink a következők:

(A Széll-kormány lemondása.)

A Széll-kabinet lemondását és a lemondás elfogadását a hivatalos lap mai száma ekképpen jelenti be:

Ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi június hónap 16-án kelt legfelső elhatározásával, a magyar összes minisztériumnak hivatali lemondását, tett bugó és kitűnő szolgálatairól teljes elismerésének nyilvánítása mellett, legkegyelmebben elfogadni és egyszerre meghagyni méltóztatott, hogy az egyes miniszterek hivatalos működésüket további legfelső elhatározásig folytassák.

Ez a kézirat természetesen ellenjegyzés nélkül jelent meg, mert az új miniszterelnök még nincsen kinevezve.

Ugyancsak a hivatalos lap mai száma közli azt a legfelsőbb kéziratot, amely szerint az uralkodó a vaskorona-renddel tüntette ki *Láng* Lajost és *Cseh* Ervint, a Széll-kabinetnek azt a két miniszterét, akiknek még kitüntetésük nem volt. Ez a legfelsőbb kézirat még *Széll* Kálmán és gróf *Széchenyi* Gyula ellenjegyzésével jelent meg.

(Tisza István kísérlete.)

A kormányalakítás nehézségeit a mai nap nem oszlatta el. Gróf Tisza István a szabadelvűpárt különböző csoportjainál olyan ellenkezéssel

találkozott, hogy vállalkozásának sikerében a reménység nagyon megecsapant.

Mikor tegnap meglátogatta *Hodossy* Imrét, hogy neki az igazságügyi tárcát felajánlja, *Hodossy* nemcsak egészségi állapotára való hivatkozással hátrította el magától a megítészteltetést, hanem nyíltan megmondotta, hogy gróf Tisza Istvánnak a kibontakozásra vonatkozó terveit sem tudná helyeselni. Gróf Tisza István ekkor megkérte *Hodossy*t, hogy legalább támogatása vállalkozásában. *Hodossy* azt felelte, hogy tanácskozni fog politikai barátaival s csak aztán adja meg a választ. Ma reggel aztán megjelent gróf Tisza István lakásán és *nyolcvanhárom társa nevében köz* jelentette a designált miniszterelnöknek, hogy közöttük programjának ismeretében nem támogathatják. Konstataljuk azonban, hogy e nyilatkozat nem jelentette azt, mintha a *Hodossy* listáján szereplő nyolcvanhárom képviselő egyszerre mind kilépne a szabadelvűpártból. Tiszát azonban nem hajlandók támogatni.

Hodossy Imre visszautasító válaszána ille-
tées kommentárját adja a *Bud. Tud.* következő kommunikéje:

Egy budapesti lap mai száma azt írja, hogy *Hodossy* Imre, a neki felajánlott igazságügyminiszteri tárcát egészségi állapotára való hivatkozással nem fogadta el, habár gróf Tisza István intencióval teljesen egyetért.

Illetékes helyről fel vagyunk hatalmazva annak kijelentésére, hogy a tényeknek csak az felel meg, miszerint *Hodossy* Imre a neki felajánlott igazságügyi miniszteri tárcát egészségi állapotára való hivatkozással nem fogadta el.

Gróf *Andrássy* Gyulával is találkozott ma Tisza István. Tanácskozásuk igen rövid ideig tartott. A szabadelvűpártban elterjedt hírek szerint *Andrássy* kijelentette, hogy ő és akik vele egyformán gondolkoznak, a kifejtett program alapján Tiszát támogatni nem tudnak.

Az a hír sem nyert megerősítést, mintha *Hieronymi* Károly és *Berzeviczy* Albert már kijelentették volna hajlandóságukat, hogy a Tiszakabinetben tárcát vállalnak. Sőt a mai napon kiderült, hogy *Berzeviczy* Albert a neki felajánlott kultusztárcát föltétlenül visszautasította, *Hieronymi* pedig két föltételt szabott: hogy a kabinetben *Wekerle* is tárcát vállal s hogy a földmívelésügyi tárcát nem jut olyan politikai kezébe, aki a szélső agráriusok táborából való. Az első föltétel már nem teljesült s így *Hieronymi* szintén nem hajlandó tárcát vállalni. Gróf Tisza Istvánnak *időig tehát csak egy minisztere van: a honvédelmi miniszter.*

S megértetni lelkem soha sem sejtett,
Mélytűző, szenvedélyes melegét.

Felnézni a magas égboltozatra
S ott csüngeni sugaras, kék ívén,
Sokáig, érzéssel hozzátapadva
Mielőtt végképp elveszíteném.

Megöröskíteni halhatatlan búmat
E drága földi létben valahol,
És tájadalmas rezgését annyi búrnak,
Ha már lényem örökké szétomol.

Harsogva kiáltani a vadonba,
Hogy visszhangozzék a mély rengeteg,
Panaszok hangokon belezokogva:
Isten veletek!... Isten veletek!

Búosuszavamra rezzenjenek össze
Szomorú suttogással mind a fák
S az én bánatomtól megilletődve,
Remegjen meg minden kis virág.

Hogy a természet lelkébe belelopjam
Mindazt, mi akkor fájni fog nekem,
Hogy minden időknék végeig ottan
Ki ne törülje soha, semmimem!

És egyszerre megkapott a vers őszinte, hatalmas hangulata, amely érezteti, hogy milyen igaz, milyen szívből fakadó ez a sóvárgás, és érzem, hogy egy becses költői tehetséget ösmerek meg, hogy ennek az igénytelen, sárgafedélű könyvnek az írója jogosabban kérhet helyet a magyar irodalomban, mint néhány hivatalos, hazafiaskodó, úreslelkű poétának. És mikor egy-két esztendő elmulásával *Veszelei* nevének megnyíltak *A hét* és *Budapesti Napló* hasábjai, mikor majdnem minden héten találkozunk szubtilis hangulataival, egyre finomabb formájú és tisztább kifejezésű verseivel az új név mind szélesebb körben lett

ismertté és kedvelté. Budapestben soha sem járt, csak finom kezeirását küldötte hozzánk s verséből tudtuk meg, hogy tüdőbeteg. Egész sor költeményében siratja szomorú végzetét; ezek közül talán a legszebb a *Sokat szenvedünk* címűt, melyet anyjához írt.

Sokat szenvedünk mindaketten,
Te is, meg én is, jó anyám
Keserűen jegyzed meg olykor:
Nem érdemlünk jobbat talán.

Nehéz, nehéz sor az tenéked,
Látni, mint hervad el fiad,
Ifjuságrabló hosszú kórnak
Leromboló sulya alatt.

Kiben biztál, hogy ő lesz egykor
Őzvegy napjaid gyámola,
Szomorún, szívzakadva látod,
Hogy nem lesz az, szegény, soha.

S szívem minél inkább kibékül,
Sorsának megadva magát,
Te ezerszerre jobban érzed
A magad sajnó bánatát.

S nem az, nem az bánt többé engem,
Hogy ifjan halni kell nekem,
Csak hogy vesztémmel akaratlan
Sebet kell ütőm lökeden...

Olvasgatom, olvasgatom *Veszelei* Károly költeményeit, ezeket a szomorú hangú sirfeliratokat, amelyek alatt ott nyugszanak egy fiatal élet reményei, vágyódásai, álmái, amelyek sohasem teljesedtek be. Hallom, egyre hallom költészet búsan zengő hangját s esodálom azt a formagazdagságot, amelylyel egyetlen témáját oly gyakran, oly szépen és mestéri finomsággal tudja változtatni s minél inkább közeledik halálos órája felé, annál finomultabb lesz költeményeinek

hangja és formája. Talán legszebb verse a következő, melyet egy-két hónappal írt halála előtt:

Éjjel.

Ott kűnn a világtalan téli éjben
Valaki dalolva megy át a sötétben,

Hallom, ahogy visszhangos lépte dobban.
Most megáll... most továbbmegy az utcásonban.

Éjféle jár... Szememre nem jön álom,
Mozdulatlanul virrasztok nyoszolyámon;

Követem a léptek zaját sokáig,
Lassan, lassan mindig esőndesebbre válik;

S a dal utolsó akkordja is elhal:
És becsapódik egy kapu nagy robajjal!

Éjről éjre — árnyból árnyba
Igy szakadok én át a nagy éjszakába;

Hol indulok, hol megállok alarván,
Közbe-közbe egy nőté dalol ajtam;

Nem tudom; figyelik-e mások;
Azért én utamon végigbotorkálok;

S dalom lassanként elhal az éjszakában
És kapu nyílik — és bezárul utánam.

Azután egy sugaras nyári estén megjött a híre, hogy *Veszelei* Károly szíven lötte magát! És ezzel véget ért egy szomorú élet s ezzel véget ért sok szomorú dal. Kevesebb maradt egy emberrel, de több egy névvel a magyar poézis történetében. Nem lesz talán népszerű, nem lesz olvasott, de a tisztultabb ízlésű és nemesebb érzésű olvasó megtartja emlékeztetésében,

Pásztor Árpád.

(Wekerle Sándor.)

Wekerle Sándor tegnap este érkezett haza Bécsből, ahol 6 felsége hosszabb kihallgatáson fogadta. A kihallgatás előzményeiről azt mondják, hogy az uralkodónak gróf Tisza István javasolta Wekerle meghívását. S Wekerle a meghívást első sorban Tisza István révén kapta meg, de akkor kijelentette, hogy a *designált miniszterelnök útján való meghívás nem elegendő ok, hogy kihallgatásra jelentkezésék. Ekkor asztán egyenes maghívást kapott a királytól.* Mint érdekes hírt közlik, hogy gróf Tisza István tegnap délelőtt meg akarta látogatni Wekerle Sándort s a közgazdasági bírósághoz hajtatott, ott azonban meglepésére azt hallotta, hogy Wekerle már Bécsbe utazott.

A hazaérkezett Wekerleről barátai azt mondják, hogy a király előtt határozottan kifejezte aggodalmait, mintha gróf Tisza István tervei szerint a kibontakozás lehetséges volna. Egyben kijelentette, hogy ilyen körülmények között *tárcát nem vállalt.* Hír szerint Wekerle budapesti barátai előtt a maga álláspontját röviden így jelezte: *a katonai javaslatok szerzője nem lehet a kabinet tagja s az ellenzéknek bizonyos nemzeti vívmányokat kell.*

Az a hír, mintha Wekerle Sándor meghívása *alternatív miniszterelnöki kombináció* volna s azt jelentené, hogy gróf Tisza István vállalkozásának meghiusulása esetén a király Wekerle-t bízná meg a kabinetalakítással: *nem nyer megerősítést.* Egy esti lap szerint Wekerle Sándor ma egy politikus előtt úgy nyilatkozott, hogy *ő a kibontakozásra legalkalmasabb államférfiút Széll Kálmánban látja.* Mi ebben erősen kételkedünk. Széll Kálmán újabb kabinetalakításra semmi szín alatt sem vállalkoznék. Amit tett, jól megfontolva tette, s elhatározása megmáshíthatatlan. Ha a passzív rezisztencia politikáját a szabadalvüpart egy része, Apponyi és Tisza, elejtette s ha annak sikere iránt a korona hite is meggingott, akkor 6 kötelességének tartotta félreállni, hogy más kísérletnek is utat nyisson. De Széll Kálmán ma is úgy van meggyőződve, hogy politikai jellemében támadja, aki neki azt inszuliná, hogy a kabinetalakításra való megbízást elfogadná.

Konstatáljuk ugyan, hogy a második Széll-kabinet eszméje mégis erősen tartotta magát ma este magában a szabadalvüpartkörben is, de ezzel szemben nyomatékosan ismétéljük, hogy minden ilyen kombináció hiábavaló Széll Kálmának végleges és ellentmondást nem tűrő elhatározásával.

(A szolidaritás elnökség.)

Gróf Tisza István ma délelőtt a képviselőházban is járt, ahol gróf Apponyi Alberttel körülbelül egy óra hosszat tanácskozott. A tanácskozásból az a hír kelt szárnyra, hogy gróf Apponyi Albert nem mond le a Ház elnökségéről, hanem bevárja, hogy vajjon az új kormány fog-e erősebb rendszabályokat kívánni az elnöktől. Ha ez bekövetkeznék, akkor Apponyi igenis lemondana. Egyébként gróf Apponyi Albert szintén kijelentette, hogy gróf Tisza Istvánnak a kibontakozásra vonatkozó terveit nem helyesli.

Előzőleg Tisza Tallián Béla és Daniel Gábor alelnökökkel is értekezett. Hír szerint arra az eshetőségre, ha Apponyi lemondana, Tisza felajánlotta Tallián Bélának az elnöki állást, aki azonban nem fogadta el, hangsúlyozván, hogy *az egész elnökség szolidaritás.*

A Budapesti Tudósítók az elnökválság ez új fordulatáról ezt jelenti:

A kabinet-alakítással megbízott gróf Tisza ma délelőtt a képviselőházban látogatást tett Apponyi Albertnél a képviselőház elnökénél és később ugyancsak a képviselőházban Tallián Béla alelnöknel és az utóbbitől fölkerde, hogy ha Apponyi Albert az elnökségről lemondana, az elnökséget vállalja el. Tallián Béla, tekintettel osaládi viszonyaira, amelyek neki a fővárosban való állandó tartózkodást meg nem engednék, nem volt abban a helyzetben, hogy a neki felajánlott méltóságot elfogadja. Majd gróf Apponyi Albert értekezett hosszabban Tallián Béla alelnökkel és közölte vele, hogy az elnökségről való lemondását irában szándékozik neki átadni. Együttal fölkerde, hogy az elnökség ügyeit az új elnök megválasztásáig vezesse. Tallián Béla kijelentette, hogy az alelnökök szolidaritásnak érzik

ugyan magukat azzal az elnökkel, akivel együtt választották meg és ennél fogva ők is kénytelenek lesznek leköszönni, de azért kötelességüknek tartják a Ház ügyeit az új elnök megválasztásáig vezetni. Gróf Tisza István ezután folytatva a kabinet megalakítását célzó látogatásait.

Jellemzi a kusza helyzetet, hogy a különben föltétlenül megbízható Bud. Tud. délelőtt kiadott kommunikéjével szemben este a következő közlést teszi:

Hivatott oldalról arra figyelmeztetik a Budapesti Tudósítók, hogy gróf Apponyi Albert csak lemondása esetére kérte fel Tallián Béla alelnököt az elnöki teendőik további végzésére, de hogy lemondani ezáltal még nem szándékozik.

Egy másik könyvnyomat pedig, a Pol. Ért., amelynek a volt nemzetipárttal való közeli relációja ismeretes, a következő kommunikét teszi közzé:

Értesülésünk szerint azok a hírek, melyek Apponyi lemondására, bizonyos kötelezettségek vállalására vonatkoznak, *alaptalanok.* Nem igaz az, hogy Apponyi beadta lemondását a házelnöki méltóságról és ez idő szerint nincs is szándékában a lemondás. Erre vonatkozólag semmiféle ígéretet nem tett, valamint arra vonatkozólag sem hogy nem fog akadályokat gördíteni az új kormány politikájába. Magától értetődő, hogy amíg a házelnöki székben ül, teljes politikai pártatlansággal fog eljárni. Az elnökség különben minden eshetőségre nézve megállapodott a követendő eljárásra nézve.

Ezzel szemben viszont a szabadalvüpartkörben ma este komoly, megbízható férfiak azt állították, hogy gróf Apponyi Albert irásban benyújtotta lemondását s lemondó-levelét látták is.

(Állásfoglalások.)

A volt nemzetipárt szervezkedése állandó. Ma délben az egész frakció a Continentalban ebédelt s megjelent köztük gróf Apponyi Albert is, akit lelkes eljénzéssel fogadtak. Érdekes momentumot jegyeznek föl a közös ebédéről. Megjelent ugyanis Trubinyi János és bár megbízás nélkül, de *igen élesen festette a néppárttal való kooperálás elnyeit.* Konstatáljuk azonban, hogy e fejtegetéseket hűvös tartózkodással fogadták. A volt nemzetipárt ma is azt hangoztatta, hogy megmarad a szabadalvüpartban s a pártkonferencián iparkodik álláspontjának érvényét megszerezni.

Ezzel szemben a régi szabadalvüpart szervezkedése is megindult. Ennek a szervezkedésnek Kubinyi Géza volt a megindítója. A régi szabadalvüpart ugyanis most már számolnak azzal az eshetőséggel, hogy gróf Tisza István eredménytelenül jár el s kénytelen lesz a megbízást visszaadni az uralkodó kezébe. Akkor pedig a régi szabadalvüpart is szervezve akarnek a szervezett nemzetipárttal szemben állani.

(Egy cáfolat.)

A Budapesti Tudósítók jelenti:

A Neue Áltitlagos Prese ama cikkét, mely gróf Tisza István állítólagos terveit és politikai irányát vázolja, némely budapesti lap báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter sugalmazására vezető vissza. Ennek ellenében a leghatározottabban kijelenthetjük, hogy báró Fejérváry a sajtó képviselőivel egyáltalában nem érintkezett, annál kevésbé oly ügyben és oly irányban, mely kizárólag a kabinet alakításával megbízott gróf Tisza Istvánnak lehet feladata.

(A szabadalvüpart hangulata)

Az így kialakult ellentétes hangulatok élesen észlelhetők voltak ma este a szabadalvüpartkörben, amely ma éppen olyan népes volt, mint eddig minden este a válság kitörése óta. Az igazatosság még nagyobb volt, mint tegnap és a bizonytalanság a tetőpontot érte el.

Gróf Tisza István személyes hívei igen lehangoltak voltak a kabinetalakítás kísérletének egyre növekedő nehézségei miatt. A diskusszió ma kevésbé volt hangos, mint tegnap; kisebb csoportok tanácskoztak ma is, de a tanácskozás ma inkább volt a hasonló meggyőződésűek között való eszmecsere, mint az ellentétes véleményűek kapacitációja. Az általános benyomás az volt, hogy gróf Tisza István vállalkozásának sánszai rosszabbodtak.

A designált miniszterelnököt este félkilencoré várták a pártkörbe, de nem jött. Az oka ennek hamar kitűdött: gróf Tisza István este Bécsbe

utazott. Előtte ment az őt irai vonattal báró Fejérváry honvédelmi miniszter, aki előzőleg félórát hosszát konferált Tisza Istvánnal.

(A bécsi ut.)

Ennek a bécsi utazásnak többféle kommentárja volt az este folyamán hallható. Az egyik, amelyet a párttagok leg többje magáévá tett, úgy szolt, hogy gróf Tisza István kísérlete meghiusult s 6 ózt belátván, jelentést tesz törekvéseinek sikeretelenségéről és a megbízástól visszalép. A másik felfogás ellenben az, hogy ha gróf Tisza István, a felség helyeslése mellett, kifejtette a módját annak, hogy a válságos helyzetből való kibontakozást megkeresse, s ennek alapján kormányalakításra vállalkozott, akkor ennek a vállalkozásnak nekimegy minden körülmények között, már csak azért is, mert a felelősséget amugy is el kell vállalnia a Széll Kálmán lemondása óta a szabadalvüpartban állott tünetekért.

Érdekesen világitja meg a bécsi utat és a nyomában keletkezett kombinációkat két félhivatalos kommuniké.

Az egyiket a Magyar Távirati Iroda adta ki és szól a következőképpen:

Gróf Tisza a tegnapi és mai nap folyamán néhány kiváló parlamenti férffival értekezett. E megbeszéléseknek oly eszmecsere folyt, amilyen valamely tárcának formaszertő felajánlását természetesen megelőzi. Ezek a megbeszélések azonban több részről bizonyos divergenciókat tüntettek ki, úgy hogy valamely tárcának formaszertő felajánlására és annak visszautasítására nem kerülhetett a sor. Azok a miniszterjelöltek is, akiknek neveit eddig forgalombahozták, határozottan megafolták azt, mintha abba a helyzetben lettek volna, hogy egy felajánlott tárcát visszautasítsanak. Ez a tényállás, amint azt jól értesült oldalról közlik és e szerint ez idő szerint téves volna Tisza kabinetalakításának meghiusulásáról beszélni, mert egyelőre csupán általános tájékozódásról volt szó arra nézve, hogy mily irányban volna megkísérhető a válságos parlamenti viszonyoknak az összes, a valódi parlamentáriszimus elveinek hódoló elemek együttműködésével való orvoslása. Ki kell még emelni, hogy gróf Tisza szeme előtt mindenkélt a szabadalvüpart szolidaritása lebegett és hogy ezt az eszmét különleg is kifejezésre juttassa, első sorban Hodossy képviselőhöz fordult, aki gróf Apponyinak régi meghitt embere.

Gróf Tisza este Bécsbe utazott, hogy 6 felségének jelentést tegyen. Báró Fejérváry már délután elutazott Bécsbe.

A másikat a Bud. Tud. tette közzé. Ez így szolt:

Gróf Tisza István a koronától arra kapott megbízást, hogy a kibontakozás útját megkeresse, a parlamenti munkaképességét helyreállítsa. E célból két napig folytatott beható tanácskozásokat a vezető politikussokkal s miután minden oldalról szondírozta és megismerte a helyzetet, ma este Bécsbe utazott 6 felségének jelentést tenni. Gróf Tisza István teljes nyíltsággal és őszinteséggel fogja a korona előtt feltárni a súlyos helyzetet s csak ennek megtörténtével fognak a kibontakozás útjai véglegesen megállapíthatni.

Végül megjegyezzük, hogy a kabinet összeállításáról közpörtált hírek legalább is koraik s néhány lapnak az a közlése, hogy gróf Tisza István erőszakos eszközökkel akarja feladatát megoldani, teljesen alaptalan.

Érdekes ebben a két kommunikében, hogy egyik sem mondja határozottan, hogy gróf Tisza István kísérlete nem hiúsult meg. Az első csupán azt konstatálja, hogy formaszertő nem került a sor valamely tárcának a felajánlására és visszautasítására. Ami így igaz is. A teljes válság azonban mégis az, hogy gróf Tisza István igenis tárgyalt ebben az irányban egy sorával a politikuskokkal, de a tárgyalás eredménye negatív lévén, a formaszertő felajánlásra és visszautasításra nem is került a sor. A másik már a kabinetalakítással való megbízást vonja kétségbe, szemben a korábbi, szintén félhivatalos kommunikékkal. Ezt gróf Tisza István barátai körében úgy magyarázzák, hogy a felségtől kapott megbízása két részből állott. Az egyik arra vonatkozik, hogy a kibontakozás útját keresse meg és erre nézve a koronának javaslatot tegyen, a másik része a kabinetalakítás. Gróf Tisza most a megbízás első felét befejezettek tekinti és azért utazott Bécsbe, hogy jelentést tegyen a felségnek, milyen feltéte-

lelkel volna a második fele teljesíthető. Barátai reménylik, hogy ebben az előterjesztésében engedelményeket fog kérni a katonai javaslatok dolgában. Ezzel hozzák összefüggésbe Fejérváry utazását is. Ezzel szemben felhozzák mások gróf Tisza ugrai levelét és két beszédét, amelyben kijelentette, hogy a katonai javaslatoknak semmi módosítását nem helyeselné.

(Összejövetel gróf Hadik-Barkóczy Endre lakásán.)

Élénk megbeszélést provokált a pártkörben az az összejövetel, amely délután négy órakor volt gróf Hadik-Barkóczy Endre lakásán, s amelyben a volt szabadelvű disszidensek s egyéb szabadelvű képviselők vettek részt. Erről az értekezletéről a Magyarországi közölt tudósítást, amely szerint abban állapotok meg, hogy a Tisza kabinetjét még koncessziók esetében sem támogathatják, mert az új kabinet létezése politikai immoralitáson alapul, miután gróf Tisza olyan férfiu turt ki a kormányból, aki minden tekintetben főnyében volt s aki, ha kaphatók engedmények, teljes jogosultsággal számíthatott volna arra, hogy a korona vele adasson engedményeket.

Ezzel szemben az összejövetelen résztvevők képviselőik a következő kommunikát adták ki:

A Magyarországi ma azt a hírt közli, hogy gróf Hadik-Barkóczy Endre lakásán ma délután a szabadelvűpártnak 40 tagja bizalmas értekezletet tartott, sőt a nyilvánosság elé viszi az ott hozott határozatot is. Ezzel szemben mérvadó helyről azt az értesítést kapjuk, hogy gróf Hadik-Barkóczy lakásán találkoztott ugyan több szabadelvűpárti képviselő, akik eszmecserét folytattak a jelenlegi helyzetről s e tárgyalás során konstatálták is a jelenlévők felfogásának egyhangúságát; de ez a találkozás nem volt konventikulum, hanem kollégialis értekezés. Konventikulum nem is lehetett, mert a kormány lemondása folytán a szabadelvűpártnak ezidőszentig pártvezérlene nincsen és ily viszonyok közt a párttagoktól szinte természetesen, hogy a rokongondolkozásuk alkalmat keresnek nézeteik kölcsönös ismertetésére és egyeztetésére. Az értekezleten a legtávolabbi sem hozott olyan határozatot, amelyet a Magyarországi imputál. Sőt ezen az eszmecserén épp az a gondolat domborodott ki, hogy személyek ellen állást foglalni a politikában nem szabad s a koronának miniszterkinevezési jogát személyes állásfoglalásokkal korlátozni vagy meghusítani meg nem engedett dolog. Ennélfogva a jelen voltak egybehangzó nézete semmi éllel nem bír a Tisza-kabinet létrejötté ellen, hanem csak azokkal szemben precízizoz álláspontot, amik gróf Tisza István kormányzati programjára nézve a nyilvánosságra jutottak.

Ebből kiderül, hogy ez az állásfoglalás teljesen korrekt volt és megfelelő a politikai tapintat legszigorubb következményeinek is. Az állásfoglalásban jobbadán a volt disszidensek couleurt vett részt, ami rendkívül nagy benyomást tett. Ezzel ugyanis nyilvánvaló lett a szabadelvűpártnak régi alkotó elemei szerint való sorakozása, mert mindegyik árnyalat hívei abban a helyzetben voltak, hogy nézeteik egybehangzását konstatálhatták.

(Tisza - Wekerle.)

A szabadelvűpárt körében élénken kommentálták Wekerle elutasító magatartását és nagyon érdekesnek találták a *Neue Freie Presse*-nek ehhez fűzött megjegyzéseit.

Hogyan volt lehetséges, — írja a *N. Fr. Fr.* — hogy gróf Tisza nem ismerte már előbb Wekerlenek a katonai kérdéssel való nézeteit és egy ilyen fontos visszautasításnak a hatásaitól nem óvakodott, ez még felderítésre szorul. Hiszen dr. Wekerle Bécsbe hívásának, különösen az előzmények után, amelyek még Wekerle miniszterelnökségig nyulnak vissza, csak az lehetett az értelme, hogy a tapasztalt politikusként a kabinethez való csatlakozása biztosítottassék.

Más helyen ezt írja az idézett bécsi lap:

A visszautasítások közül, amelyekben gróf Tisza eddig részesült, legfontosabb a dr. Wekerle Sándoré, aki vonakodott a pénzügyi tárcát elvállalni. Mi ettől a kiváló államférfiutól magától hallottuk, hogy semmiesetre sem személyes okok vezették, mert gróf Tisza személyét nagyrabecsüli, hanem kizárólag tárgyi okok bírták rá, hogy eddigi politikai visszavonultságában megmaradjon. Ezek az okok egyesgyedül a katonai javaslatokban keresendők, amelyeket mostani alakjukban a

mostani helyzetből való kibontakozás akadályául tekint. Föl kell tennünk, hogy Wekerle a tegnapi kihallgatáson sem csinált titkot ebből a nézetéből. Dr. Wekerle visszautasításának az a jelentőséget tulajdonítják, hogy más politikuskok is, akik a kormányba való belépésüket az ő közreműködésétől tették függővé, ismét ingadozókká lettek.

Erdekes a nyilván igen jó helyről informált bécsi lap közlése mellé állítani azt a kombinációt, hogy gróf Tisza visszafogása esetén Wekerlét fogja megbizni a felség a kabinetalakítással. Ez a kombináció a szabadelvűpártkörben az est folyamán erősen tartotta magát. Az volt sokaknak a felfogása, hogy ha gróf Tisza visszateszi megbizását az uralkodó kezébe, reáharul az az alkotmányos kötelesség, hogy az utódra nézve előterjesztést tegyen, és úgy hitték, hogy gróf Tisza Wekerlét fogja ajánlani. Másrésztől azonban nagy kételkedésre talál ez a kombináció, mert nem tartották föltehetőnek, hogy Tisza István éppen Wekerlét ajánlja, akinek felfogása éppen a katonai kérdésekben — amelyek a mai bonyodal-maknak alapja — tér el az övétől.

(Széll Kálmán és választói.)

Szent-Gotthárdról jelentik: Szent-Gotthárd közönsége Széll Kálmánhoz, iránta érzett szeretetének és ragaszkodásának kifejezésül a következő, számos aláírással ellátott táviratot menesztette:

Nagyméltóságu Széll Kálmán v. b. t. t. urnak Budapest. Kegyelemes urunk! A lemondás nagy és nehéz percében a szívek táborából a leghívebbek járulnak nagyméltóságodhoz, hogy tántorítatlanul ragaszkodásukról s megnein ingatható hűségükről biztosítsák. Amint bámultuk egyéniségének nagyságát akkor, midőn a hatalom polcára jutott, épp úgy csodáljuk azt ma, mikor azt otthagya. Akkor örvendeztünk és ve-lünk egy nemzet, ma mindnyájunkat leverő érzés tölt el távozása felett, mert közügyeink vezetését a legjobb kezekben tudtuk.

(Még egy fácolat.)

Főlkérattünk a következő nyilatkozat közzétételére:

Indignációval olvastam a *Hazánk* politikai napilap mai számában *Münnich a helyzetéről* cím alatt megjelent közleményt. Igaz, hogy egy hírlapiról a tegnapi napon felkeresett és kérdést intézett hozzám a helyzetéről. Én az összes kérdéseire megadtam a választ, vagyis nem nyilatkoztam és így az egész közleményt valótlanának jelentem ki. Hasonlóképp valótlán az az állítás mintha bárki előtt azt mondatn volna: „Csak azért is lesz kabinetünk, ha mindárt hor-dárokból is alakítjuk meg!” Ilyen öriüt nyilatkozatra képes nem vagyok és nem leszek.

Budapesten, 1903. június 18.

Dr. Münnich Aurél.
országgyűlési képviselő.

(Német lapvélemény.)

Berlin, június 18.

A *Kreuzzeitung* mai számában vezércikket közöl e címmel: *A német vezérletti nyelv jelentősége az osztrák-magyar hadseregben.* A cikk a többek közt így szól: A magyar radikálizmus az utóbbi időben mind sürűben követeli a magyar vezérletet s ezzel közvetve az önálló magyar hadsereg felállítását. Ebben a törekvésben pártkülönbség nélkül egyetért a magyar nemzet, csak a célhoz vezető módszerekre nézve van eltérés. És ez nagy támasza az obstrukciónak, ebből merít erőt a küzdelemre. Pedig nemesak katonai és technikai szempontok, hanem nemzetiségi és politikai okok is szólnak a magyar vezérlet elv ellen; hiszen akkor csakhamar a csehok, a horvátok és lengyelek hasonló követeléssel fognak előállani.

Vihar a horvát országgyűlésen.

Zágráb, június 18.

A horvát országgyűlésen ma megismétlődtek a tegnapi turbulens jelenetek, még pedig sokkal botrányosabb kiadásban, annyira, hogy a lapos kilátás van a régi Staroszevic-világ föléledésére.

Az országgyűlés mai ülését délelőtt tíz óra harmadik percakor nyitotta meg az elnök. A jegyző olvassa a tegnapi ülés jegyzőkönyvét. Az indítványok benyújtásáról szóló rész fölolvastása alatt az ellenzék-ről közbekiáltanak: *Nem igaz! Hazugság! Derencsin ezt kiáltja: Ez az energia! Tuskan fenyegetőzve ordít: Csupa hamisítás!* Hasonló közbekiáltások hallatszanak, amikor a jegyző a jegyzőkönyvnek azt a részét olvassa, amely az elnöknek Frank kérdésére adott válaszáról szól.

Vrbanics különféle megjegyzéseket akar tenni a jegyzőkönyvre.

Tuskan közbekiált: Szereim én az egészet szét-téptül!

Vrbanics csak az ülés megnyitására vonatkozó részre akar szorítkozni. Konstatálja, hogy a jegyzőkönyv két első pontja *hamisítás*, mert az ülést nem nyitották meg és Brestyenszki és Derencsin képviselők a megnyitás előtt nyújtották be indítványukat, amelyeket az elnök egy kézmozdulattal visszautasított. Ez az eljárás folytatása a rendőrrendszernek.

Derencsin közbekiált: A zsarnokságnak amilyen az egész országban uralkodik!

Vrbanics: A jegyzőkönyv meg akar bennünket hazudolni, épp úgy, mint a bán ujságja. Tiltakozik a jegyzőkönyv meghamisítása ellen és kiigazítását követeli. (Helyeslés balról.)

Az elnök fölszólítja a szónokot, hogy kiigazító indítványát írásban nyújtsa be.

Tuskan: Mirevalók a jegyzők? Miért fizetjük őket?

Az elnök: Itt senkinek sincs joga beszélni, akik én nem adom meg a szót.

Brestyenszki csatlakozik Vrbanics indítványához és azt mondja, hogy indítványát az ülés kezdete előtt nyújtotta át.

Az elnök: Én pedig azt mondom önnek, hogy nincs igaz. (Ellentmondás balról.) Hagyjanak legalább beszélni!

Harambasics: Hagyjuk, de igazat kell mondania! Az elnök: Kikérem magamnak, hogy hazugságot vessenek szememre. (Nagy zaj a baloldalon.) Ragaszkodnom kell ahhoz, hogy az indítványokat úgy nyújtsák át nekem, hogy előlvashassam őket. (Ellentmondás balról.)

Tomasics valamit odakiált a baloldalon, amire nagy lármá támad.

Az elnök: Az ülést már megnyitottam, amikor az indítványokat nekem átadták. (Ellentmondás.)

Tomasics: Hát így képviselik a népet? (Tom-ból lármá a baloldalon. Hosszantartó sipolás és trombitálás. Gunyos helyeslés. Taps és bravózás jobbról.)

Az elnök: Kezembe vettem a csengőt és azt mondtam, hogy az ülést megnyitom. Csak azután utasítottam vissza az indítványokat.

Vrbanics: Nem igaz!

Kovacsics: Azt hiszem, félreértés van az elnök és a baloldal között. Az nem irányadó, ha az elnök még nem foglalta el a helyét. Az elnöknek alkalmat kell adni, hogy elolvassa a neki átadott iratokat, mert különben olyan iratokat adhatnak neki a, amelyeket nem szabad fölolvastatni. A szóló a jegyzőkönyv kiigazítását ajánlja a fölolvastott alakban.

Vrbanics megszervezi a jegyzőkönyv kiigazítására vonatkozó indítványát. Névszerinti szavazást kérnek. (Jobbról: Késő!) A névszerinti szavazást elrendelik és eredménye az hogy Vrbanics indítványát 64 szavazattal 13 ellenében elvetik és a jegyzőkönyvet hitelesítik.

Harambasics: Szentesítik a hazugságot! Mazuranics azt mondja, hogy a jegyzőkönyv hitelesítése Derencsinre és Brestyenszki nézve azt jelenti, hogy *hazudtak*. Lett volna más ut is a dolog elintézésére. Ha azonban a jobboldal így jár el velünk szemben, ne csodálkozzék, ha még csunyább jeleneteket fog látni, mint eddig.

Vrbanics: Néhány szerű tiszt kellene ide!

Az elnök sajnálja, hogy ilyen jelenetekre kerül a dolog, de sem őt, sem a jobboldalt nem fogják terrorizálhatni.

Az elnök azután fölolvassa a következő beérkezett irományokat: Derencsin képviselő és társai sürgősen indítványozzák, hogy a ház szavazzon bizalmatlanságot a kormányra, mert az *A horvát néphes* című próklamációt az országos nyomda költségén nyomatta ki és közönségi közegekkel osztatta szét, mert abban a próklamációban a történt eseményekért az ellenzékét teszik felelőssé. Brestyenszki és társai sürgősen indítványozzák, hogy a ház tizenegytagú bizottságot válasszon azzal a megbizással, hogy ő felségéhez föliratot dolgozzon ki, amelyben a legutóbbi eseményekért letartóztatott személyek megkegyelmezését kéri. A költségvetési bizottság benyújtja jelentését az indemnitás-javaslatról. A jelentés fölolvastása alatt a baloldal folyton lármáz és kiabál: *Ahol hazugságokat szentesítenek, ott nincs tárgyalás.* (Folytonos sipolás és dobolás a padokon.)

Dr. Frank nehézkos tartja szólni, amikor rövid idő előtt erőszak és valótlanúság győzött. A tegnapi technikai obstrukció után az elnök nem tudja pontosan megállapítani, hogy minő tárgy kerül napirendre; az ellenzék egyesült... (Kovacsics: Skandalumcsinálásra...) Horvátország jogainak védelmében és egyesületen fog minden zaklatás és terrorizmus ellen fellépni. Szóló tegnap kérte a oszendörök eltávolítását; miután az elnök ennek nem tett eleget, rövid határidőt ad neki a baloldal, hogy intézkedhessék a rendőség eltávolítására nézve. A baloldal azonban nem akarja a tartománygyűlés törvényes munkáját zavarni és hogy pártatlanságát ne zavarja, azt is megengedő

hogy Kovacevics indítványát legelőször tárgyalják. A baloldal ellenfeivel szemben is példásan akar viselkedni; a jobboldalon mulik most: béke vagy háború! Ha önk erőszakkal járnak el velünk szemben, nem lesz több béke. Mi jogért és törvényért küzdünk; a jobboldalnak azon szándéka, hogy megzavarja a baloldal egységét, eredménytelen fog maradni. A baloldal mindig teljesíteni fogja nemzete iránt való kötelességét.

Ezután áttérnek a napirendre és előterjesztik a közös törvényeket. Dr. Schwarz és társai azt indítványozzák, hogy mind a három sürgősségi indítványt egyidejűleg tárgyalják és mindháromról egyszerre szavazzanak.

Kovacevics először is Frank nyilatkozata ellen fordul. Kifejti, hogy a tartománygyűlésben magában nincsenek esendőrök. A ház nagyobb része hivatalos épület és semmi közül sincs a esendőrököz. Hogy a jobboldal hazugságot proklamál, azt szóló mint inzultus visszautasítja. Majd indokolja indítványának sürgősségét. A zavargásokat nagy anyagi és erkölcsi károk követik. Az alkalmazott karbatalom költsége igen nagy és ezt a népket meg kell fizetni. Hogy elhárítsuk a költségeket, a nyugtalanságok okait kell eltávolítani. A második ok abban van, hogy egyesek is nagy kárt valótak; ablakokat vernek be, gyújtogatnak, kereskedelem és forgalom pang és az ország tekintélye a külföld szemében állandóan hanyatlak; sürgősen szükséges, hogy a külföld baljétele lehetőleg gyorsan eltöröltsék. Ezen okokból kéri indítványa sürgősnek tekintését.

Besztyenszky megjegyzi, hogy sokan a jegyzőkönyv mellett szavaztak, akik tegnap nem is voltak jelen. Nehezére esik, ha ezután megbazudolják. Szóló nem tud a, mi a célja az előtte szóló indítványának. A rögtönítélő-bíróság büntetése a halálbüntetés. Ő a béke olajját hozza és kéri az uralkodó kegyelmét, adjon közboocsánatot és törölje el a már letartóztatott büntetését. Ezután kifejti, hogy a büntetőjogilag impuált cselekedetek nem indító okból is elkövehetőek. Az ügy annál sürgetőbb, mert anyagi igazságtalanságot nem szabad sokáig tűrni. A tavalyi rossz termésből kiindulva, jellemzi e tény gazdasági következményeit és azt követelheti, hogy a munkaerőket kímélni és erősíteni kell, nem pedig, mint ahogy megtörtént, ezrenként letartóztatni. A munkásokat és parasztokat, akikre semmit sem lehet bizonyítani, szabadon kell boocsátani és miután ezt a kormány nem akarja megtenni, a koronához kell fordulnunk és miután az a veszély forog fenn, hogy a mezei munka hátramarad, szükséges a büntetések eltörlése és az amnesztia. A sürgősségnek második oka erkölcsi természetű és abban a sajnálkozásban rejlik, amelyet a művelt embernek mindenivel szemben tanusítania kell, akinek képességei kevésbé fejlettek. A mostani letartóztatások a vallások kötelességek teljesítését is akadályozzák, amivel a nemzet vallásos érzése is mélyen megsérül. Szónok ismétellen kéri indítványa sürgősségének elismerését.

Klein osztályfőnök kijelenti, hogy a törvényszékeknél zavargás miatt 457 személyt tartóztatnak le. Az ogulini bíróságnál 150 ember volt letartóztatva, most azonban csak 135.

Tuskan: Csupa valótlanság! (Elnök csöngtet.)

Klein osztályfőnök azon a véleményen van, hogy az ítéletek felfüggesztése rossz eszköz volna, mert a zavargókat újabb kihágásokra csábítaná. A kormány mindent elkövet, hogy ama szegény ördögök sorsán könnyítsen, akik el hagyták magukat csábítani. (A baloldalon óriási zaj.)

Tuskan, Harambasics és Vinkovics az osztályfőnök székéhez sietnek és olyanokat kiáltanak feléje, amiket a jármában nem lehet megérteni. Több ellenzék képviselő segítkezik nekik. Tuskan bevesen tiltakozik a szegény ördögök kifejezés ellen és Klein osztályfőnököt ököllal fenyegeti. A láрма oly nagy lesz, hogy Franciscit alelnök felfüggeszti az ülést.

Félórai szünet után 1 óra 20 perckor megnyitja az ülést. Gyurgyevics elnök kijelenti hogy egy indítvány érkezett be, amelyben Tuskan, Harambasics és Vinkovics megrovása és 15 ülésről való kizárását kívánják. Ez indítvány fölött a jövő ülésen vita kizárásával fognak szavazni.

Harambasics képviselő az ellenzék nevében Klein osztályfőnök beszédére vonatkozó nyilatkozatot akar tenni.

Az elnök, hivatkozva a házszabályokra, ezt megtagadja. (Nyugtalanság a jobboldalon.) Az elnök Derencsin képviselőt hívja fel szólásra. Derencsin kéri az ülést elnapolását, mert nem jól érzi magát. Az elnök 1 óra 30 perckor bezárja az ülést és a legközelebbit délután 5 órára tűzi ki.

Gyurgyevics elnök 5 óra 20 perckor nyitja meg az ülést.

Dr. Harambasics a baloldal nevében tiltakozik a sértés ellen, amelylyel Klein osztályfőnök a nemzeti hőseket illette, midőn félrevezetett szegény ördögök-

nek nevezte őket, (Ohó jobbról.) és követeli e szavak visszavonását. (Nyugtalanság a jobboldalon.)

Elnök: A napirenden a Tuskan, Harambasics és Vinkovics képviselők kizárására vonatkozó indítvány feletti szavazás áll. (A baloldal fülisiketől lármába tör ki füttyül, trombitál és az asztalfedeleket dobol. A zaj közepette a jobboldal feláll. A baloldal gúnyosan nevet.)

Midőn a zaj lecsendesül, az elnök azt mondja: dr. Derencsin! Itt a szó, sürgős indítványának megokolására. (Nagy zajongás, mely ismétlődik, valahányszor az elnök szólani akar.)

Derencsin: Szavattasson előbb az elnök. (Jobbról: Oh, ez már megtörtént! Megújuló zajongás.)

A bön a terembe lép és értekezik az elnökkel. Tuskan: *Adog Héderváry!*

Jobboldalról dörgő kiáltások hangzanak fel: *Zsvió Héderváry!* (Megújuló, heves zajongás és trombitálás a baloldalon.) Az elnök felfüggeszti az ülést. Az ülés újból való megnyitása után a zajongás folytatódik, úgy hogy az elnök indítva érzi magát az ülést 6 óra 10 perckor berekeszteni és a legközelebbi ülést holnap délelőtt 10 órára kitűzni ugyanevvel a napirenddel.

Derencsin: Igen, teljesen ugyanevvel a napirenddel.

KÜLFÖLD

A kiegyezés Ausztriában. Az osztrák képviselőház kiegyezési bizottsága ma folytatja a váms- és kereskedelmi szövetségi érdemleges tárgyalását. Az ülés elején *Ellenbogen* ismételte legutóbbi teit elnapoló indítványát amelyre azonban újra elvették.

Azután *Stransky*, utalva a bizottság legutóbbi határozatára azt kérdezi az elnöktől, hogy a kormány a kereskedelmi és vámszövetség IX. cikkének értelmezésére vonatkozólag a magyar kormánnyal létrejött meggyezést illető levelezést már bemutatná-e, vagy kijelentette-e, hogy be fogja mutatni. Tagadó válasz esetére azt indítványozza a szónok, hogy a bizottság fűggesztesse fel tárgyalásait a kérdéses iratváltás bejuttatásáig.

Koerber miniszterelnök azt mondja, hogy nem felel meg a szokásnak, hogy az idegen kormányokkal váltott leveleket nyilvánosságra hozzák. A IX. fejezet értelmezésére nézve tudvalegőleg csak utólag támadtak kétségek és noha a kormány ez irányban mindig tisztában volt, mégis kötelességének tartotta, hogy a magyar kormánnyal nyit és lojánis tárgyalásokat indítson az egyezmény elrendelésének jelentősége felől, amire nézve azután leváltatás után megegye észre is jutottak. A kormány habozás nélkül még egyszer pontosan precizozza azokat a pontokat, amelyekre nézve a leváltatás tartalma szerint ez az egyetértés megvan és nincs kifogása az ellen, hogy ezeket a pontokat fölvegyék a bizottság jegyzőkönyvébe.

Stransky a miniszterelnök nyilatkozataira való tekintettel az indítványa fölött való szavazás elbasztását kéri mindaddig, míg a bizottság abban a helyzetben nem lesz, hogy megíthesse vajjon a kormány érdemleges nyilatkozatai meg elelnek-e a bizottság határozatainak.

Erre azután *Wittek* vasutügyi miniszter ismertette azokat a pontokat, amelyekre nézve a két kormány közötti leváltatás útján teljes meggyezés jött létre.

Lecher kijelenti, hogy ő nem kívánta a leváltatás bemutatását, hanem a két kormánynak a vasut-miniszter által említett meggyezésének az előterjesztését és azt indítványozza, hogy a vasutminiszter mai közléseit nyomassák ki, hogy később tárgyalás alá vehessék. A bizottság hozzájárul. *Lecher* indítványához és azután tovább tárgyalta a kereskedelmi és vámszövetséget.

A 9. fejezet folytatásos tárgyalásánál *Kajtan* e fejezet helyébe egy vasuti formái egyezményt kíván tenni, amely Magyarországgal a két fél vasuti területi érdekeinek teljesen párhuzamos megvása mellett köttetnék. *Lecher* indítványozza, a fejezetben foglalt tartalekötekek léteve felmondhat k legyenek. *Koltscher* kijelenti, hogy a vasutügyi miniszter mai nyilatkozatai után alig forog tenn kétség arra nézve, hogy a 9. fejezet egyes pontjai az államvasutak által a jövőben megszerzendő magánvasutakra is alkalmazhatni fognak. A szónok kijelenti, hogy első eset a történelemben, hogy egy idegen állam, vagyis ebben az esetben Magyarország, tarifális téren a teljes legelőbb kedvezményt elér. Szónok kimutatja a szerinte óriási előnyöket, amelyeket Magyarország a tranzit-forgalomban e fejezetből folyólag a szerződés egész tartamára nyer; minthogy azonban legalább a belső forgalomra nézve a legelőbb tartiszabadság biztosítva van *Ellenbogen* aggodalmait igen tulzotat. Annál fontosabb azonban az államosítások folytatása, mert a jó vasuti tartiszabadság a legjobban előmozdítja a hazai gazdasági termelést. A legelőbb államiság engedelmesség azonban abban vanakk, hogy a megállapodásokat kiterjesztik a jövőben államosítandó magánvasutakra. Ez vereség és kereskedelmi politikai tekintetben is végzetes a jövőre nézve. A szónok reméli, hogy a 9. fejezet keretében minden súlyos intézkedési mellett is Ausztriára nézve üdvös tartiszabadság lehet majd csinálni. Elfogadja ezt a fejezetet abban a tudatban, hogy a kiegyezés körülí barcot végre be kell fejezni, hogy Magyarország a koncessziókból többé nem fog

engedni és hogy a vámtarifa létrejötte elengedhetetlen előfeltétele kereskedelmi politikai viszonyaink további kialakulásának. A tárgyalást ezután félbeszakították.

Bécs, június 18.

A mező- és erdőgazdasági érdekek megóvására alakult osztrák központi hivatal állandó bizottsága egyhangulag elfogadott egy határozatot, mely szerint ha a cukorkontingentálást a brüsszeli bizottság az egyezménybe ütközőnek jelentené ki és ennek következtében a cukorkontingentálási törvényt el kellene törölni, úgy az osztrák mezőgazdaság nevében a legbatározottabban tiltakozni kellene a cukorkontingensnek Ausztria és Magyarország közti minden felosztása ellen, mert e felosztás előfeltétele esélet. Ha Magyarország mindamellett ragaszkodnék e felosztáshoz, a kiegyezési megállapodások egész komplexuma lényeges változást szenvedne.

A német birodalomgyűlési választások. A tegnapi választási napnak az eredményét már számszerűleg is át lehet tekinteni. A centrum már nyolcvannál több mandátumnak a birtokában van s miután még vagy negyven pátválasztásban vesz részt, körülbelül el fogja érni mult birodalomgyűlésbeli tagjainak számát (102).

A szociáldemokratáknak eddig 54 mandátumuk van, tehát csak hárommal kevesebb, mint a mult birodalomgyűlésen. Miután azonban még 120 pátválasztásban vesznek részt, nem lehetetlen, hogy az új birodalomgyűlésen 75-80 mandátummal rendelkezzenek. Ez a két párt megadja az új birodalomgyűlésnek a főkaraktérét. A szabadnép-pártok teljesen a pátválasztásokra vannak utalva. A konzervatívok, akik tegnapi 31 mandátumra tettek szert s 37 pátválasztásban fognak szerepelni, a mult birodalomgyűlésen 56 szavazattal rendelkeztek. A szabadkonzervatívok a legjobb esetben sem érhetik el a multkori létszámot. A nemzeti liberálisok (multkor 46 mandátum) tegnapielőtt csak 5 mandátumot menthettek meg, de még 64 pátválasztásban részesek, mely a csorbát némileg kiköszörülheti, bár igen kevés remény van rá.

Berlin, június 18.

Az immár végérvényesen megállapított választási eredmények szerint 213 képviselőt választottak meg és 154 pátválasztás lesz. Megválasztottak 88 centumpártit, 54 szociáldemokratát, 31 konzervatívot, 14 lengyelt, 6 elzsszist, a birodalmi párt 6 tagját, 5 nemzeti-liberális, 4 párlonkivülit, 3 parasztszövetségit, 1 dánt és 1 reformpártit. A pátválasztásban résztvevő 122 szociáldemokrata, 65 nemzeti-szabadnép-párti, 37 konzervatív, 35 centumpárti, 24 szabadnép-párti, 16 birodalom-párti, 11 szabadnép-párti, 10 párlonkivül, 8 lengyel, 8 welf, 8 német-néppárti, 8 reformpárti, 6 parasztszövetségi, 5 antisemita, 4 elzsszisi és 1 tagja a mezőgazdák szövetségének.

Összeesküvés a bolgár fejedelem ellen. A szerbiai királyiülkossáig alkalmából sül ki az, hogy majdnem a Sándor király végzete érte el tavaly szeptemberben Ferdinánd bolgár fejedelemet. Egy berlini telegramm jelenti, hogy a *Lokalanzeigernek* egy bizalmas szófiai értesítése szerint ugyancsak katonai összeesküvés készült Ferdinánd fejedelem ellen. Az elmult év szeptemberében a Sipka-ünnep alkalmával merényletet terveztek ellene. Az összeesküvés vezetője Lukinov volt, ugyanaz, aki 1889-ben összeesküvést szőtt Sztambulov és a fejedelem élete ellen és Sándor fejedelem lemondása után Oroszországba menekült. Danev kabinetjében miniszter volt és ebben a minőségében szervezte azt az összeesküvést, amelynek az volt a célja, hogy Ferdinánd fejedelemet a Sipka szorosban a hadgyakorlat alkalmával meggyilkolják és Boris herceget proklamálják trónörökösnek. Nikolajevics Miklós orosz nagyherceg gyámsága alatt. A fejedelem a tett végrehajtására kitűzött nap előtt névtelen levelet kapott, amelyben az összeesküvésnek minden részletét közölték vele. A fejedelemet nagyon felizgatta a dolog s megmutatta a levelet a jelenlévő nagyhercegnek, aki azt a tanácsot adta neki, hogy ne beszéljen róla, nehogy az embereket felizgassa. A fejedelem erős katonai őrizetet rendelt sátra mellé, a nagyherceg kíséretét is megerősítette és azonnal megszakította az ünnepségeket, amelyek még hat napra voltak tervezve, ami akkor óriási föltűnést keltett. A nagyherceg is már másnap elhagyta Bulgáriát.

A balkáni forrongás. A porta, mint a lapok már jelentették, közleményt intézett az osztrák-magyar és orosz nagykövetségekhez a macedon-bizottság üzemleiről. Az utolsó napokban a monaszirti idegen konzulátusok levelet kaptak a bizottságtól, amelyekben arról értesítették őket, hogy a bandák legközelebb meg fogják támadni Monaszirt. Valószínű azonban, hogy misztifikáció az egész. Hanem azért török részről megtették a kellő katonai óvintézkedéseket. A Szalonikiban hozott halálos ítéleteket még nem erősítette meg a szultán s ez a török lakosságot

nagyon elkészíti. Nem valószínű, hogy a halálbüntetést szabadságvesztésre változtatják. Ideérkezett jelentések szerint a német és francia tőkepénzesek között a bagdadi vasút kérdésében fönnforgott differenciák dolgában legközelebb várható, vagy talán már meg is történt a meg egyezés. Híre jár, hogy *Nacsovics* konstantinápolyi tartózkodása alatt a portát angol részről figyelmeztették, hogy a macedon lakosság megnyugtatósa céljából lépjen érintkezésbe Bulgáriával. Török részről nem teljesítették ezt a kívánást az Ausztria-Magyarországgal és Oroszországgal szemben vállalt kötelezettség miatt és mert attól kell tartani, hogy engedményekkel semmiesetre sem lehet a komiték üzemeltetését megszüntetni, hanem ellenkezőleg, ettől csak vérszemét kapnak.

A belgrádi események.

Budapest, június 18.

Minden jó volna; az új király népének lelkesedésétől kísérve bevonul majd székvárosába, melyet 45 esztendő óta nem látott; a Nyugaton elsajátított szellem szerint megkezdí az uralkodást; a szkupstina folytatja regeneráló tevékenységét; a nép visszatér a rendes polgári foglalkozáshoz s ezt szorgalmasan üzi (kissé nehéz lesz) s a kávéházakban nem politizál annyit, mint eddig (ez még nehezebb); — szóval semmisen zavarná meg a kezdetet, ha az új király s a kormány tudnának mit csinálni a gyilkosokkal. Mert igaz ugyan, hogy a szkupstina körülbelül büntetlenséget biztosított nekik, egyéb hogy eltávolítják az összeesküvőket Belgrádból, de az orosz cár, a mindenható pártfogó, az új királynak erőlyesen köteleesség teszi a gyilkosok megbüntetését. Ezt fogja követelni az orosz kormány is s így az új király kissé meg van akadva. Ha nem bünteti meg őket, akkor a hadsereg, a szkupstina és a nemzet óhajtását teljesíti, de igen rossz benyomást kelt vele Pétervárott s egyebütt. Ha pedig megbünteti, akkor maga ellen hangolja a hadseregnek épp azt a részt, melynek ő a királyságát köszöni.

Péter király majd meg fogja találni a neki legkedvezőbb közeputat, mert hiszen azt még a cár sem részletezte, hogy ez a büntetés miben álljon. Bizonyára nem lesz olyan büntetés, hogy a tisztelt illetők ki ne heverjék.

Az új király.

Genf, június 18.

As orosz kápolnában ma reggel volt az ünnepi istentisztelet Sándor király lelkiüdvéért. A templom, amelyet a rendőrség egészen körülzárt, szűfőség meglett, mert közudomású volt, hogy Péter király is megjelenik az istentiszteleten. Péter király landauer-bérmocsiban hajtatott a templomhoz; az ajtóban a lelkész üdvözölte a királyt, aki megcsókolta az élje tartott feszületet, mire a pap szentelt vízzel hintette meg a királyt. A lelkész megemlékezett beszédében Péter királyról és sajnálatát fejezte ki, hogy a város most elveszti királyi lakóját. Végül Isten áldását kérte Péter király uralkodására és Szerbiára.

Egy félhivatalos távirat szerint ez az istentisztelet nem Sándor király lelkiüdvéért tartott, hanem Péter király tiszteletére.

Délben megérkeztek a király mellé rendelt szerb tiszték. A pályaudvaron a király magánitkára fogadta őket, azután a Metropol szállodába hajtatott; ott egyenruhát öltöttek és aztán hódoló tisztelgésre mentek a királyhoz.

Belgrád, június 18.

A királygyilkosság után való nap történt, hogy Belgrád utcáin ezrével osztogatták a nép közt Karagyorgyevics Péter herceg arcképét. Csak most utólag tudódott ki, hogy honnan kerültek elő olyan hírtelen Péter herceg fényképei olyan nagy tömegben.

Az *Alavancics* merénylete után a rendőrség elkobozt 12 nagy ládát, tele Karagyorgyevics Péter herceg fényképeivel. Sándor király elrendelte a képek megsemmisítését, de a rendőrség nem teljesítette a király parancsát, hanem a ház padlásán helyezte el a tizenkét ládát. Így aztán a királygyilkosság után hamarosan késznél volt Péter királynak sok ezer fényképe.

Belgrád, június 18.

Itt nagyban készülődnek Péter király fogadására. Ma hozzáfogtak az új konak berendezéséhez, melyben a király lakni fog. (A merénylet tudvalevőleg az ó-konakban történt.) Az ó-konakot is tartározzák, a kertet, udvart rendbe hozzák, eltüntetnek minden nyomot, ami a tragédiára emlékeztet. Péter király

bevonulására egész sor diadalakat állítanak a vasutól a konakig és a konaktól a koronázó-templomig. A vasuti állomástól a konakig a bevonuláskor a belgrádi helyőrség katonái állanak sorral. Készülődnek a kivilágításra is; a tüzijátékokhoz való rakétákat Berlinből rendeltek meg. Sok helyen állíltják Péter király mellszobrát; az új király képét már a királyválasztás előtt megrendelték és most aggatják föl a hivatalokban Sándor király eltávolított képe helyére. Popovics Damján műszaki őrnagyot Péter király hadsegédévé, Gruics lovas-hadnagyot ordonánco-tisztté nevezik ki.

Az új rend.

Belgrád, június 18.

A *Beograderki Novine* jó forrásból közli, hogy a király *Avakumovics* kabinetjét megtartja s ugyanosak jelzi, hogy a király alkotmányos esküjét letéve, mindkét törvényhozó testületet felszolja és szabad választással új választást rendel el. A küldöttsége a holnap reggeli gyorsvonattal indul Genfbe, míg a belgrádi gyorsvonattal indul Genfbe, míg a belgrádi képviselő-testület a holnaputáni gyorsvonattal indul el.

Belgrád, június 18.

A szkupstina tegnap egész nap az 1888-iki alkotmány módosításával foglalkozott. Elsőben is az Obrenovics-dinasztia nevét mindenütt Karagyorgyevics-sel helyettesítették. Másodszor a választási cenzust tizenöt frankban megállapították, beleértve az állami adópótlékokat. Harmadszor a vizsgálóbírák intézményét és az állandó megyei központi bizottságokat megszüntették. Végre a költségvetésre vonatkozó törvényt módosították, azzal a megszorítással, hogy a kiadások ellenőrzését szigorították. A szkupstina három szavazat ellenében elfogadta ezt a módosított alkotmányt és még az este áttette a szentátszó. A szenátus az éjtel és ma tárgyalta és előrelátólag egyhangulag meg fogja szavazni. Csak ha mind a két ház elfogadta az alkotmányt, akkor fogják aláírni.

Az új alkotmányról a következő, 1894-ben megszűnt törvények lépnek újra életbe: a választási törvény, a miniszteri felelősségről, a szkupstina házirendjéről, az állami tanácsról, a megyékről, járásokról, a gyűlekezési jogról és a társaságokról szóló törvények, a sajtótörvény, az ország új közigazgatási felosztásáról szóló törvény. Az új alkotmányt a küldöttség Genfben be fogja mutatni a királynak. A király Belgrádban az új konakban fogja aláírni az új alkotmányt, amelyre ugyanakkor meg is esküszik. A király megmarad a hadsereg főparancsnokának.

Belgrád, június 18.

A június 11-iki eseményeket követő bizonytalan érzés a jövő miatt és a kormányak és népképviselőinek már a királyválasztások tanúsított egykedvűsége teljesen eltűnik a királynak az államfők által történt üdvözlése folytán. A lakosság is érdeklődéssel fordul az események felé, mert belátja, hogy a veszedelmes krízis olyan megoldást nyert, amely tényleg azon reményre jogosít, hogy a szerb nemzetre szerencsés jövő vár.

Zimony, június 18.

A *Lunjevics testvérek* a kormányhoz fordultak azzal a kéréssel, hogy a megölt királyné vagyonát, tárgyait és az ajándékba kapott dolgokat szolgáltatassák ki nekik mint törvényes örökösöknek.

Belgrád, június 18.

A szkupstina és a szenátus által tegnap elfogadott alkotmánymódosítást közölték a királyal, aki azt jóváhagyta. A kormány holnap élebe lépteti az új alkotmányt, melyre a király megérkezése után esküt tesz. Ferenc József császár és király üdvözlő táviratát a kormány és lakosság örömmel üdvözli. Kormánykörökben sokat beszélnek arról a körülményről, hogy a véres tett ő felsége táviratában szigorú elítéléssel találkozik. Ő felsége táviratát holnap közzéteszik a hivatalos lapban.

Belgrád, június 18.

A király ukázzal fogja kinevezni az államtanács elnökét, alelnökét és tagjait. A hivatalos lap közli *Bogicsvics* Antoniev tábornok, az államtanács elnöke nyugdíjazási kérvényének elogadását, aki egyuttal lemondott szenátori állásáról, valamint *Milánovics* Tódor nisi községi előjárónak hivatalától való felmentését.

Páris, június 18.

A *Petit Parisien* a szerb miniszterelnökkel történt beszélgetést közli, amely szerint ez azt mondta: Azt hiszem, hogy az új király a szerb politikának új irányt fog adni. Bizonyosan kitűnő viszonyt tartunk fenn Ausztria-Magyarországgal. Nem szabad elfelejteni azon szolgálatokat, amelyeket Ausztria-Magyarországtól Szerbiának. Az orosz kormány barátságos támogatására is számítunk.

Sándor király utolsó nyilatkozata.

Az utolsó külföldi ember, aki a szerencsétlen végű Sándor királyval beszélt, a kopenhágai *National-tidende* című lap szerkesztője, *Jessen* Ferenc volt, akit a király mult szerdán, tehát halála napján, ötvenegy óráig tartó kihallgatás fogadott. A hírlapíró Macedóniából jött Belgrádba, éppen a szerb pünkösd napján. Délelőtt esőndes volt a város, délután azonban sűrű néptömegek álldogáltak a konak előtt. *Jessen* a tömeg közé gyűlt s arról értesült, hogy az emberek a királyt párra várnak, amely a dalos-ünnepre készül. Kiszárvatva csakugyan meg is jelent az udvari fogat, de a benne ülőkből mítsen lehetett látni a kocsit körülvevő lovasrendőrök miatt.

Sokféle kisérlet láttam már életemben — írja *Jessen* — de ilyen sűrű lovasrízetet még nem. A királyi párt a néptömeg mély tisztelettel üdvözölte. A férfiak levették kalapjukat, a nők pedig földig hajoltak.

Kedden — így folytatja *Jessen* — bemutatkoztam a külügyminisztériumban, ahol másnap délelőtt tizenegy órára audienciát engedélyeztek a konakba. Pontosan jelentem meg a kitzötöt napon. Egy kis szobába vezettek, amelynek falait európai uralkodók képei és néhány szerb tiszt arcképe díszítette. A király viselkedésében valami különös idegességet észleltem. Mialatt beszélgettünk, az előtte heverő papirosból folytonosan szeleteket hasított, úgy hogy a szőnyeg oszakharm papirdorobokkal lett tele. Főlkört, hogy beszéljem el macedoniai tapasztalataimat, mire elmondtam, hogy a török represszáliák oly erősek Macedóniában, hogy a bolgár parasztok kényszerítve vannak bandákban szerveződni. A király végighallgatott s aztán így szólt:

— Helyes! Csak azt nem értem, hogy a bolgárok már előre bejelentették akciójukat. A forradalmakat végre is nem szokás előre bejelenteni. E bejelentés folytán nyert Törökország időt arra, hogy európai Törökországba és az én határimra is csapatokat küldjön. Egyébként van egy mentségük a bolgároknak s ez az, hogy a *Sipha-szorosbéli ünnepély után jogosan híhetlek, hogy Oroszország áll a hátuk mögött.* Elismerem azt is, hogy a tervezett reformok lojalis kísérletek s én is megmondtam *Lamsdorff*nak, hogy támogatom, de azt hiszem, hogy egyrészt a török hivatalnokok nem fogják gyakorlatilag érvényesíteni a reformokat, másrészt pedig a nép nem fogja elfogadni őket.

A király ezután hosszasan beszélt a macedon és albán-kérdésről, miközben mosolyogva jegyezte meg, hogy Szerbiában is van néhány ezer albán.

— Sőt képviselőjük is van — mondta a király. — Liberális albán és a liberális klubba jár. Eredetileg nem volt neki elég szavazata, de utasítottam a prefektust, hogy választassa meg, hogy az albánok is képviselve legyenek.

Beszélgőtetünk végén a király tudatta velem, hogy a takovarend tiszti keresztjét adományozta nekem s aztán megkérdezte, hogy mikor utazom el. Azt feleltem, hogy holnap reggel hagyom el Belgrádot, mire a király így szólt:

— Ezt ne tegye. Még nagyon sok érdekes dolgot láthat itt s a királyné is fogadni kívánja önt holnap délután.

Másnap megölték Sándort és Dragát.

A hivatalos Oroszország a merényletről.

Pétervár, június 18.

A hivatalos lap a kormány következő kommunikéjét teszi közzé:

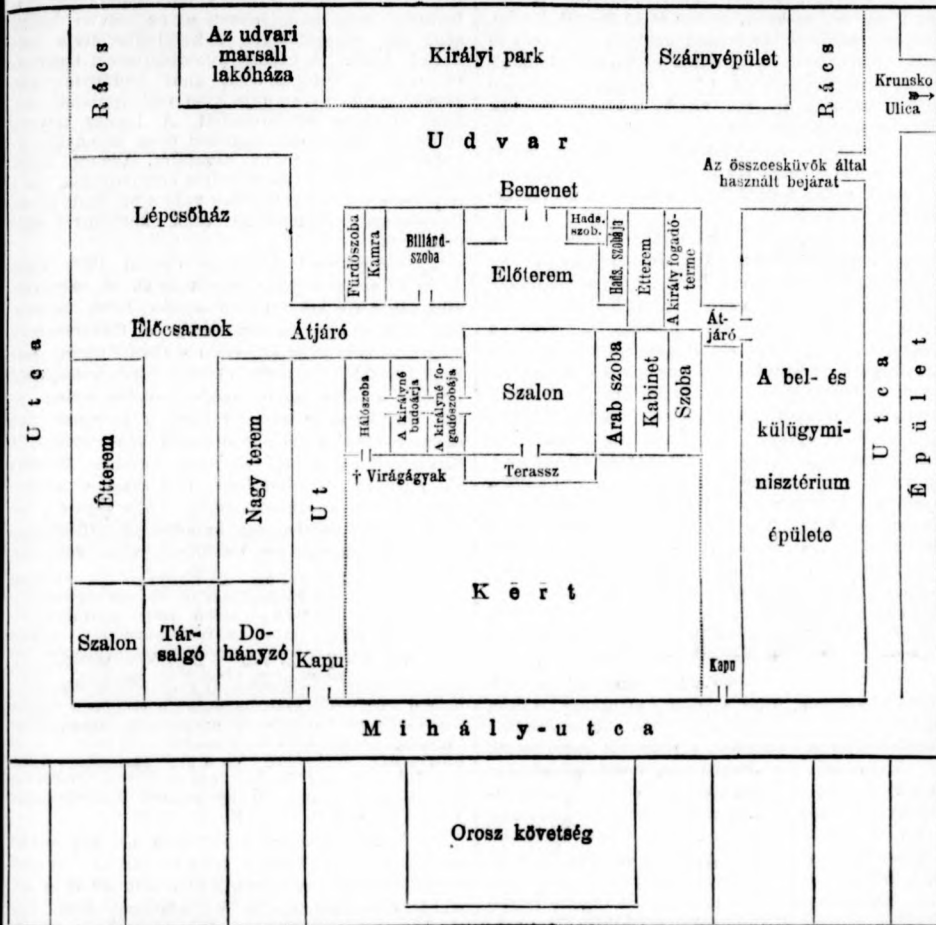
Egy hét mult el a véres belgrádi esemény napja óta, amelyről, hiányozván Szerbiában törvényes hatalom, a cári kormány hivatalos, általában szokásos alakban nem értesíthették. Amidőn Oroszország szigorúan megőrizi álláspontját, mely szerint a Balkán-államok belső ügyeibe nem avatkozik, ezenkívül nem is tartja lehetségesnek a vezetőkkel, akik őnhatalmukat ragadták magukhoz a hatalmat, bárminemű érintkezésbe lépni, bevárta a zavarok befejeződését, hogy tisztán megállapítsa a királyságban történt eseményekkel szemben való magatartását. A június 2-án (6-naptár szerint) tartott rendkívüli szkupstina és szenátus ülésén a törvényes rendet ismét helyreállították az országban és Karagyorgyevics Péter herceget egyhangulag királylyá választották, aki a népképviselőnek hozzá intézett felszólítást elfogadva, készség nyilatkozott a szerb trónt I. Péter néven elfoglalni. A herceg megválasztása után azonnal táviratlag fordult a cárhoz azon kéréssel, hogy ismerje el mint királyt, mire legmagasabb, helyesítő értelemben tartott sürgönyválasz ment. Amidőn a cári kormány az új uralkodónak, egy dicsőséges dinasztia utódjának megválasztását üdvözli és az Oroszországgal rokonvallású szerb nép felének jó kedzésénél teljes sikert kíván, nem mulaszthatja el, kifejezést adni azon remé-

nyének, hogy Péter király igazságosságot és erős akaratot fog tanusítani, amikor mindenekelőtt intézkedni fog a megvetendő gonoszított megviszsgálása és a hitesege gonosztevőknek, akik a királygyilkosság gyalázatával mocskolták be magukat, szigorú megbüntetésé iránt. Az természetes, hogy nem lehet az egész szerb hadsereget egy az általánosság lelkiismeretét felháborító gonoszított miatt felelősségre vonni, de magának Szerbiának belső békéjére is veszedelmes volna, a katonaságtól erőszakosan elűzött gonoszított megfélemlítés nélkül hagyni. Ilyen mulasztás elmaradhatatlanul kedvezőtlenül hatna vissza minden államnak Szerbiához való viszonyára és Szerbiára nézve I. Péter uralkodása hajnalán Komoly nehézségeket teremtené. A hitrokon Oroszország imát küld istenhez a korán kimúlt Sándor király és neje lelke nyugalmáért és isteni áldását kéri I. Péter király uralkodói fáradozására a szerb nép javára és boldogulására.

A dráma helyrajza.

Az alábbi rajz a belgrádi régi és új királyi palotát ábrázolja egész környezetével. A gyilkosság a régi konakban történt, mely úgy az új konakkal, mint a bel- és külügyminisztérium épületével átjáró által van összekötve. A Krunskoutóca vezetett szemben van az a bejárat, ahol az összeskülvök behatoltak. Utjuk az udvaron, bemeneten, előtérben keresztül a hadsegédek szobájába törtek, ahol *Milykovic* századost lelőtték. Onnan fejszékkel és dinamittal eljutva az arabszoba melletti kabinetbe törtek, hol *Petrovics* főhadsegéd lelte halálát; a mellette lévő szobában pedig *Naumovic*ot ölte meg a dinamit. Onnan visszaindultak a szalonon keresztül, a királyi párra a hálószobában, illetve annak egyik félkéjében ráakadva, agyonkaszabolták őket s azon a helyen, mely j-tel van jelölve, kidobták holttestüket a virággyakra.

A királyi palota helyrajza a következő:

Részletek és apróságok.

A belügyminiszter meggyilkolása. A gyilkosság éjjelen tragikus jelenet játszódott le *Teodorovic* belügyminiszter lakásán. A katonák éppen akkor rontottak be a miniszter hálószobájába, mikor 18 éves leánya, a szokatlan lármára felébredve, berohant. Rémmélen vetette magát a katonák és atya közé s térdön állva könyörgött nekik, hogy kegyelmezzenek meg atyjának. A katonák durrván félrelétek, de a leány újra közölte futott, hogy győzge karjaival védelmezze meg atyját. Ebben a pillanatban az egyik katonas, aki a miniszter fejét vette célba, elsütötte fegyverét. Apa és leány mindketten összerogytak. Ugyanaz a golyó járta át mindkettőjük testét. A miniszter még mindig él, de az orvosok menthetetlennek tartják.

Sándor magánlevéltára. Péter király táviratozott Genéből Belgrádba, hogy Sándor király magánlevéltárát, amelyben sok fontos és intim irás van, zárják le és lássák el peccséttel. A levéltárát megérkezése után saját maga szándékozik átvizsgálni.

As olasz király üdvözelete. *Viktor Emánuel* olasz király külön követet küldött ide, hogy Péter királynak trónralépte alkalmából szerenését kívánjon. **As előre figyelmeztetett király.** Most kerül nyilvánosságra, hogy Sándor király egy titkos jóbarátja a gyilkosság előtt három nappal levélben figyelmeztette a közeledő szerenésatlanságra. A levél egy része így hangzik: Komoly dolgok készülnek. Ön el van veszte. Csak egy menekülés van: el kell szánnia magát arra, hogy Karagyorgyevics Péter fiát jelölje ki trónörösseül. Mentse meg a trónt! Mentse meg életét!

HIREK

Budapest, június 18.

BUDAPESTI NAPLO. Június 15-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

A király és a porosz hadsereg. Bécsből jelentik, hogy a király ma délelőtt külön kihallgatáson fogadta *Bilow* bárót, a német katonai attasét, aki átadta neki a porosz hadsereg új rang- és szállásjegyzékét, melyet a német császár minden évben megküld a királynak.

József főherceg szemleuton. Pécsről jelentik: *József* főherceg az esti vonattal ideérkezett. A pályaudvaron *Rohr* Ferenc vezérőrnagy honvéd lovasdandárparancsnok, *Majorossy* Imre polgármester, *Vaszary* Gyula rendőrfőkapitány és *Kossits* Kamill alispán fogadták. A polgármester üdvözlő szavaira a főherceg örömeinek adott kifejezést, hogy ismét elérhető a városra át a püspöki palotába hajtattott, ahol a papság élén *Troll* Ferenc címzetes püspök üdvözölte. A főherceg szombatn reggel utazik el Pécsről.

A német kancellár betegsége. Berlinből jelentik, hogy gróf *Bilow* birodalmi kancellár szombat óta beteg. A kancellár ma felkelet ugyan az ágyból, de az orvosok tanácsára még hosszabb ideig pihennie kell.

Mert református. A szabadkai gimnáziumban egy tanári állás üresedett meg, amelyre a városi közgyűlés nyolc szótöbbséggel egy Pásztor Endre nevezett tanárt választott meg. Megválasztotta pedig a közgyűlés azért, mert a pályázók között neki volt a legnagyobb készsége. Benne látták a legnagyobb garanciát arra, hogy megállja a katedrán a helyét. A választást azonban a közgyűlés néhány tagja megfellebbezte a miniszterhez és pedig azzal az indoklással, hogy a megválasztott tanár — hitehagyott. Katolikus volt s azután áttért a református vallásra. — A föllebbezést első helyen dr. Antunovich József volt szabadalvüparti képviselő írta alá. Ott van az aláírók között a szabadkai szabadalvüpart egyik volt elnöke is, szomszédságában Mamusich Félix kanonoknak... Hát ez Szabadkán a szabadalvüesség?

Báró Seefriedék nyaralása. *Rössahegy*ről jelentik, hogy báró *Seefried* Ottó tegnap családostul odaérkezett s a nyarat ottani kastélyában tölti.

As új közigazgatási püspök esküje. Bécsből jelentik, hogy dr. *Doubrava* József, Közigazgatási püspöke ma délelőtt tette le a hivatalos esküt a király előtt.

Uj egyetemi magántanárok. A kolozsvári tudományegyetem jog- és államtudományi kara a hó 16-án dr. *Somló* Bódog nagyváradi jogtanárt a politikai, dr. *Ferenyecz* Árpád sárospataki jogtanárt a nemzetközi jog, dr. *Illyejalvi* Vitéz Géza sárospataki jogtanárt a magyar közigazgatási jog és dr. *Kovács* Ferenc pozsonyi jogtanárt a statisztika magántanárává habilitálta.

Lujza hercegnő utja. Genéből jelentik, hogy *Lujza* hercegnő tegnap oda érkezett és rögtön folytatta útját Franciaországba, ahol a ronni kastélyban fogja tölteni a nyarat. *Lipsc*sből jelentik, hogy az a hír, mintha a toszkánai nagyherceg leányával való kibékülése előtt kikötötte volna, hogy újszülött gyermekét néhány hét múlva szolgáltatassa ki a drezdai udvarnak, valótlan.

As egyiptomi kedive Bécsben. Bécsből táviratoznak, hogy az egyiptomi kedive ma reggel Konstantinápolyból odaérkezett.

A királyi palota. A királyi palota termeinek megtekintését a közbejött építkezés miatt a várkapitány bizonytalan időre beszüntette; a királyi vár kertje azonban a nagyközönség részére továbbra is nyitva marad.

Karagyorgyevics Péter halálhíre. *Zimonyból* jelentik, hogy az a hír terjedt el, hogy az új szerb királyt *Genfen* meggyilkolták. A hír Belgrádba is átjutott és ott feltűnést, csaknem konsternációt okozott. A hírt kérdezősködésekre sürgönyileg megcáfolták, mire a kedélyek lecsillapultak. Megjegyezzük a távirat kapcsán, hogy a gyilkosság híre erősen tartotta magát ma Budapesten is, azzal a változással, hogy a mérénylet Bécsben történt. De hamar kitűdött, hogy a gyilkosság híre teljesen alaptalan és keletkezése csak az utolsó napok izgalmas eseményeibe vezethető vissza.

Kényszermunkára ítélt exminiszterek. Egy szófiati telegramm jelenti, hogy az *Ivancsov*-kabinet néhány tagja ellen indított perben *Ivancsov* volt miniszterelnököt és *Toncssev* volt közmunkaügyi minisztert a közmunkák kiadásáról szóló rendelkezéseinek mellőzése és a német levantei vonalnak a szobránje felhatalmazása nélkül való szubvencionálása miatt 8—8 havi kényszermunkára ítélték. *Tenev* volt pénzügyminisztert főlmentették. A törvényszék elhatározta, hogy az elítéltek megkegyelmezését fogja ajánlani a szobranjenak.

Draga királyné utolsó könyve. A borzalmas halált halt szerb királyné utolsó irodalmi kívánsága sinos minden pikantéria nélkül. A konakban megtalálták azt az ivet, melyen a királyné a kölesönkönyvtárból való könyveket kérte. Az iven, utolsó helyen ez a cím van följegyezve: XIV. Lajos kegyencsnő. Hogy a királynének kíváncsisága és érdeklődése éppen e könyv felé fordult, nem lehet csodálni. Tudni akarta, hogy régente, fényes udvaroknál miképp jutottak hatalomra és tekintélyre a kegyencsnők. Ebben egyébként semmi különös és semmi jellemző nincs. A jellemző az, hogy a királyné a *Kölesönkönyvtár* olvasmányából merítette irodalmi táplálékát. Egy királyné, akinek Párisban és Bécsben sokszáz selyemszoknyát készítettek, aki milliókat takarított még néhány év alatt s akinek mindene: tulajdona volt, csak éppen könyvei voltak *Kölesön*-könyvek. Talán ezt az egy adatot is jó volt följegyezni a szegény, szerencsétlen *Obrenovic*-udvar utolsó fejezetéhez. Akadhat valaki, aki meg akarja írni Sándor király korának és udvarának kultúr-történetét.

Halálozás. Ma délután temették el nagy részvét mellett *Herzeg* Fülöpöt, a fiatalon elhunyt porcellán-tesztömvészét. A temetésen a nagyszámú rokonokon kívül megjelentek a fiatal művész barátai és tisztelői is. A sírnál az elhunyt bátyja, dr. *Herzog* Manó kaposvári főrabbi tartott megható bucsubeszédet.

áldozó munka árán sikerült a tizet lokalizálni. A robbanás alkalmával szerencsére semmi baj sem történt. A robbanást valószínűleg egy fiu vigyázatlansága okozta, aki cigarettával ment a boltba s eldobta a még égő cigarettát.

— **Ezüzlött könyvelő.** Az éjszaka a rendőrség egy munkanélküli könyvelőt tartóztatott le, aki házigazdáját — aki kegyelemből adott neki szállást — kifosztotta. Az ezüzlött fiatalember Steiner Sándor nagyszombati születésű 20 éves könyvelő, aki több nagyobb fővárosi cégnél volt alkalmazva. Legutóbb elvesztette az állását és hónapok óta munkátlanul, kereset nélkül lézengett. Szittay Arnold MÁV. hivatalnok ismerőse megszánta és kispesti lakásán adott szállást a kihézzott könyvelőnek. Steiner tegnap egyült ment el a házigazdájával. Később azonban visszalopozott az ablakon keresztül, bemászott a lakásba, feltörte a szekrényeket és több, nagyobb összeget érő ruhaneműt meg ékszert ellopott. A holmival beutazott a fővárosba. A kispesti csendőrség értesítette a budapesti rendőrséget, amely éppen akkor tartóztatta le a betörő könyvelőt, amikor a keleti pályaudvaron vonatra akart ülni.

— **Rablógyilkosság Lembergben.** Lembergben jelentik, hogy ott egy ismeretlen tettes meggyilkolta és kirabolta Orange Amáliát, egy 78 éves öregasszonyt s a cselődjét is megölte. Az áldozatokat tegnap délután temették el nagy részvétellel. A meggyilkolt asszony unokáját, Schönfeldt Jakabot letartóztatták, mert azszal gyanúsítják, hogy ő követte el a gyilkosságot. Kihallgatása után szabadonbocsátották, mert igazolta alibijét. Ma aztán Prsmysiben elfogták a gyilkost, Virszolek volt házimester, bűntárs is volt, aki szintén a rendőrség börtönében van már.

— **Az osztályorszájáték húzása.** Az osztályorszájáték mai húzásán tízezer koronát nyert 71677; ötezer koronát 17262; háromezer koronát 70843; kétezer koronát 39701 106931 6:329 23615; ezer koronát 51644 72718 51696; ötszáz koronát 38035 41198 7047 10 2809 52589 70007 67438; háromszáz koronát 35390 38607 10729 10124 12225 50636 36263 101248 22957 81453 66010 1077 69346 8248 85368 86254 22110 43741 54357 48143 89170 61419 55306 15594 34267 25692 38806 13319 55844 103665 15321 77488 84307 51741 36608 2141 104914 3670 709 98075 44851 40205 7776 4646q 14010 31935 59310 92883 93085 85535 15823 76588 63230 68979 53567 96794 86004 28025 71237.

— **Rendőri hírek.** Brunt Miksa tudakozóintézet-tulajdonosa a minap a Dunába ugrott. Holtestét ma Tököl határában kifogták. — Az elmúlt éjszaka betörők jártak *Perbóth* János ékszerésznek Rottenbiller-utcai boltjában és több ezer korona értékű drágaságot elloptak. A rendőrség már elfogta a tetteseket, *Hegedűs* Béla és *Weisz* Vilmos betörőket, akiknél megtalálták a lopott ékszert. Velük együtt tartóztatják le *Singer* Armin betörőt is, akit már régóta keres a rendőrség. — A rendőrség ma letartóztatta *Kalocsai* Mária mosónőt, aki a rábizott fehéreneműt eladta és elzalogosította. Vallatásánál úgy akart a büntetés alól kibujni, hogy négy-öt hamis nevet mondott be az igazi neve helyett. A furfangos mosónő ellen sokan tettek főljelentést.

Spanyol románc.

A madridi szusterek táncgyűlést alkottak, mely hetenként kétszer bált rendezészt a tánc művelésére, részint cipők szétszókítására.

Pang az üzlet, pang az üzlet
Odalenn Hispániában,
Hol a Tajo habja csobban
Holdvilágos nyári este.

Es mivelhogy pang az üzlet,
Rosszul megy a szustereknek,
Megosinálják a cipőjök,
De nem adják el soha.

Megmaradnak a cipőcskék,
Úgy a lakkok, mint a sárgák,
S meztáboos nép bámulja
A cipőt a kirakatban . . .

Nosza! Rajta! — szól a jelszó,
E bajon hogyan segítünk?
Táncolni kell, bált rendezni,
Hadd kopjanak a cipők.

Es azóta minden héten
Két este Madrid népe
Suszterbárá jár vidáman
Üri táncot lejteni . . .

— Nagysád, mondja az udvarló,
Ne kimélje, ne a talpát,
Roppion táncot, hogy cipője
Menten kétfelé szakad!

S a báltermet üvegekkel
Szórják teli minden este,
S üvegszilánkon táncolnak
Kékvökök a spanyolok.

Hogyha kérdés, mért van így ez,

Mért van így s mért nincsen másképp?
Mert ez így árt a cipőknek,
De használ a szustereknek.

A táncosok néha-néha
Egymás sarkára tapodnak,
S míg a táncos tovalibben,
Ah! a sarka ott marad.

Es a bából minden reggel
Haza meztlenab indulnak,
Talpatlanul, sarok nélkül
A szép spanyol angyalok!

S délben a szusterek mennek,
Ott megméri apró lábuk,
Es csinálnak új cipőket,
Hütelbe, persze . . . olé!

N.

FŐVÁROS

(*) **Piac a Telet-téren.** A jöszelvárosi bizottsági tagok nevében *Heltai* Ferenc tudvalevőleg arra kérte a fővárost, hogy a Telet-téren nyit piacot rendezzen be. A vásárcsarnoki bizottság és a közgazdasági bizottság méltányosnak és jogosnak mondotta a kérelmet. A tanács azonban mai ülésén az a megokolással, hogy a piacra nincsen szükség, a kérelmet elutasította.

(*) **Az ó-budai temető áthelyezése.** A tanács utasította a mérnöki hivatalt, hogy a hegyvölások és oszszamlások folytán megrongálódott ó-budai temető áthelyezése dolgában tegyen a helyszínen tanulmányokat s július hónap végéig jelöljön ki új helyet a temető számára.

(*) **A villamos-állóhelyek.** A kereskedelmi miniszter tudvalevőleg rendelkezett arról, hogy a villamosok 1904 január elsejétől a villamosvaanti kocsik belsejében megszűnteti az állóhelyeket. A közlekedési bizottság nem tartotta célszerűnek és időszerűnek a miniszter intézkedését, mert hiányoznak azok az előfeltételek, amelyek mellett az állóhelyeket a forgalom lebonyolításának s így a közönség érdekeinek kára nélkül meg lehetne szüntetni. A tanács is így határozott mai ülésén. Javaslattal tett a közgyűlésnek hogy írjon föl a kereskedelmi miniszterhez s kérje, hogy a gyakorlati szükség miatt álljon el attól, hogy reneceletét ezidőszent végreossa tsak. Utasítást kér továbbá a tanács a közgyűléstől, hogy tanulmányozza azokat az előfeltételeket, amelyek mellett az állóhelyeket meg lehet szüntetni.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Nemzeti Színház.** Shakespeare *Otelloja* került ma színe két fiatal vendégszínész közreműködésével. Otellót *Keszler* Ede, Jagot *Szakács* Andor játszotta, akitől kedden Meisztót láttuk. Ha Shakespeare-ről van szó, a legmagasabb mérték alkalmazásából nem szabad eltekinteni. De ha ezt a legmagasabb mértéket fiatal, kiforratlan színész egyáltalán nem érheti el: díszíreteinek az is elegendő, ha azt mondom, hogy a két vendég erős, tiszteletreméltó becsúgyat mutatott ennek a színvonalnak a megőrzésére. Magyar színpadon még kevés Jagot láttam, aki az első monológ — Rodrigo távozása után — úgy mondta volna el, mint *Szakács* Andor. Ez nem volt anthológiába való szavalmány, hanem igazi töprengés; az a lelkiállapot, amikor az ember úgy elmerül magába és olyan élénken medítál, hogy hangosan gondolkozik. Jago ebben a monológban árulja el mély gyűlöletét a mór iránt és ebben a magánbeszédben eszeli ki gonosz, kegyetlen tervét a gyanútlan Otelló megrontására. A retentó plánum lassankint bontakozik ki, mint valami sötét khaoszból; lassankint őt szilárd alakot Jago színelő ábrázata mögött. A gonosz, sötét gondolatoknak ezt a lassu kialakulását *Szakács* Andor nagy intelligenciával, olyan kitűnően állította élénk, hogy nyílt jelenetben zajos taps hangzott föl. De a nagy erővel megindult alakítás később lankadni kezdett. A többi monológ nem volt úgy kidolgozva, mint az első. Jago többé nem tudott elmélyedni magába lassu, feleke melázással, sőt rajtakaptuk azon, hogy keresi a hatást és a közönségnek beszé. Azt is hibáztatnom kell, hogy *Szakács* a Jago nyers, cinikus hangját sokszor elfinomítja. Nagyon helyes, hogy a gonosztevő konvencióos vonásait kerüli és azt a Jagot mutatja, aki éppen a becsületes, nyílt ábrázatával vezeti félre az embereket: de Jago belsejének a ridegségét, lelkének a rosszaságát éreztetni kell és ennek csak egy módja van: a durva, cinikus hang. — *Keszler* Ede Otello szenvedélyének a roppant hőtokáig nem tudott felhevülni, de azt, ami Otelloban nemes és méltóságos, szépen és meggyőzően alakította. Magatartásának a természetes előkelőségével és hangjának a szívhez szóló, impozáns akcentusaival lépett élénk a tanácssterembén, ahol a legjobbnak ta-

láltuk. Szerepköréből — úgy hiszem — a forró szenvedély embereket, az Otellokat idővel ő maga is eliminálni fog a. Képességei más terere utalják. *Márkus* Emilia gyönyörű Desdemónája, *Mihályfi* Cassiója, *Molnár* László Brabantója és *Paulány* Emiliája életet, díszet adott a mai előadásnak. (ú. e.)

** **Operaház.** Az istenek alkonyának hatalmas akkordjaival fejezte be ma este az Operaház a második rövidebb Wagner-ciklust, amely csak a trilogiából és ennek előjátékából állt. Az istenek alkonya a már másfótt szerepeiben került színe, ut csupán *Ney* Hermina volt, aki Brünnhilda rendkívül nehéz szerepében érvényesítette jeles tehetségét. Valóban meglepett, hogy fiatal primadonnának, aki ebben az esztendőben ugyancsak ritkán je-ebegett meg színpadunkon, ekkora biztonsággal tudta megőrizni óriási föladatát. Akilitása nem volt tökéletes, hiszen sokévi beható tanulmányozásra és mindenekelőtt gyakorlatra van szüksége még az ilyen kiváló talentumnak is, hogy az utolsó Brünnhilda szerepében műremekeket nyújtson. *Ney* Hermin ma este megmutatta a konturokat, amelyekbe Brünnhildája belesőni fog. Magas, gyönyörű alakja teljes illúziót nyújtott és meglepett művészi őszöné, amelyel minden mo-dulatának szoborszerű szépséget adott. Stilszerű deklamációja és kitűnő szövegkiejtése bebizonyította, hogy nem hiába volt a bayreuthi iskola növendéke, — organumán pedig megérezte, hogy csak több gyakorlatra lenne szükség, hogy teljes erejét kifejthesse; lám, drámai szopránja, amely az első felvonásban — tán az elfogultság következtében is — kissé fakón hangzott, nagy fizikai fáradozások után éppen az utolsó felvonásban bontotta ki meleg fényét. Azoknak, akik senkitől se kívánnak lehetetlenséget, *Ney* Hermina mai szerepése kimutatta, hogy műntézetünk ebben a fiatal művésznőben egyik legszebb reménységét láthatja. A második felvonás után *Mader* igazgató is megjelent, akinek *Ney* Dávid a közönség előtt a Wagner-ciklus egyik bérőjének ezüstkoszoruját nyújtotta át.

** **Városi Igéti Színház.** A *Szép Heléna* került ma színe a Városi Igéti Színházban. A címszerepet *Ráthonyi* Tilla igrékézzel játszotta. Menelausz *Feld* Mátyas vállalta magára s tömérdek mőkával mulattatta a közönséget, amely minden tréját megta-solta. Eredeti és öleletes volt, színészi sikerrel nyitotta meg ez idei működését, a folytatását szerzői minőségében adja *Feld* Mátyas. Öresztész szerepében ügyes volt *Feld* Olga. *Márton* Miklós játszotta Páris-t s különösen a szép éneke tetszett. *Miklóssy* Gyula *Szentes* János, *Pintér* Imre, *Gümöri* Jenő osztottak még az előadás sikerében.

** **Hírek a Vigzsinházból.** A Vigzsinházban holnap, pénteken 41-edszer adják a *Mici hercegnőt*. *Feydeau* bohózata, amely *La Duchesse des Folies-Bergères* címen a *Nouveautés*-színházban annyira tetszett, nálunk tán még nagyobb sikert ért el, mint Párisban. *Osztrigás* Mici visszatérése, *Szergiusz* király kalandjai, *Pecsenyev* herceg diplomáciai küldetése, a bohózatnak megannyi turesa alakja és vidám jelenete és különösen a második felvonás, amely a *Maxim*-helyiség tarka, mozgalmas mulatozását színpadra hozza. mindezek hozzá járultak a darab népszerűsítéséhez. — Szombaton ismét a *Dupont* kerül színe.

** **Felvételi vizsgálatok a Színész-Egyesületben.** Az Országos Színész-Egyesületben, a rendes tanács tagjainak jelenlétében e hó 23-án kedden, tel 10 órakor kezdődnek meg a fílvételi vizsgálatok. A jelentkezők száma már eddig is meghaladja a másfél százat s így biztosra vehető, hogy a vizsgálatok két, esetleg három napig is eltarthatnak. A felvételi vizsgálatokon *Ditroi* Mór elnököl. Megemlítjük itt, hogy a színészegetület buggó s tevékeny titkára, *Vedress* Gyula megtegedett s helyette *Láng* Odón végzi a mostani felba-mozdótt ügyek elintézését. A vizsgálatok iránt nagy az érdeklődés.

** **Hírek a Népszínházból.** *Lecocq* felelevenítet operettje, a *Kis herceg* iránt, melyet tegnap nyújtott fel a Népszínházban a saját egyhangú elismerése mellett, a közönség körében is élénk érdeklődés mutatkozik. A darabot holnap játszzák az új betanulással harmadszor s az előadás főszereplői: *Zilahnyó*, *Hegyi* Aranka, *Lelcsy* Gizella és *Kovács* Mihály. — Szombaton este jótékonycú u előadás lesz a Népszínházban. *Lukácsy* Sándor régi kedvelt népszínművét, a *Veres-hajut* játszotta a Budapesti Házfelügyelők Segélyező-és Nyugdíjintézete javára. A főszerepet ez alkalommal *Hegyi* Aranka fog a játszani. — A Népszínház személyzele egy francia dráma betanulásával van elfoglalta, melynek címe *A kintornás leány* s mely *Jouisse d'orgue* cím alatt háromszázszor került színe Párisban. A darab a jövő héten kerül színe.

** **Zenei vizsgálatok.** *Siposs* Antal zongoraművész magán-zeneakadémiájának növendékei két csoportban tartják meg vizsgálati előadásukat a *Thék*-féle zongoragyár dísztermében. Holnap, pénteken délután 4 órakor az előkészítő-osztályok növendékei, vasárnap délelőtt 11 órakor pedig a magasabb osztályok növendékei vizsgálnak.

** Eltek a Városligeti Nyári Színházról. A Városligeti Nyári Színházban holnap, pénteken a Szép Helenát Offenbach bájos operettjét ismétlik meg. — Szombaton Margó Zelma vendégfellépését a Csokonai szerzett előjegyzés kerül színre. — Vasárnap a Siofoki kalandok című bohózatot adják 15-ösdször. — Feld Mátyás nyusziakörnek ígérkező új énekes bohózatából a Bob herceg és Mici hercegnő című darabjából mely a jövő héten kerül bemutatásra, a szinpad próbák már nagyban folynak.

** A temesvári országos dalosünnep. A temesvári országos dalosünnepre, mely ez év augusztus havában lesz, eddig negyvenhat dalosgyűléslet jelentkezett. A résztvevő dalosok száma meghaladja az 1600-at. Az ünnepségen résztvesznek a délvidéki német, szerb és románajkú dalosok is. A rendezőség felhívja a résztvevő dalosgyűléseket, hogy a jelentkezők névsorát a központi elnökséghez mielőbb küldjék be, nehogy az elszállásolás késedelmet szenvedjen.

** Hegedűtanár-képzőintézet a Zeneakadémián. Az Országos Zeneakadémián az 1908—9. tanév elején hegedűtanár-képző-intézetet és ezzel kapcsolatosan gyakorló-iskolát létesítenek. Az új tanárképző két évfolyamból áll s mindazok beiratkoznak, akik az akadémián hegedű előadások negyedik évfolyamát sikeresen elvégezték; továbbá azok, akik a negyedik évfolyamot megkezdik és párhuzamosan a kurzusra is ösztönöznek járni. Kiváló növendékek, akik a hegedűtanáskodást jó eredménnyel végezték, egy év alatt járhatják végig a kurzust. A kurzuson hetente három órában gyakorlat tanítás lesz és akik elvégzik, hegedűtanári oklevelet nyernek. Beiratkozások a kurzusra a hónap 22-én és 28-án, délután 3 és 5 óra között lesznek. Megemlítjük egyúttal, hogy a Zeneakadémián az általános beírások a jövő tanévre ugyanakkor tartják meg a volt növendékek számára. Szeptember hónapban csupán új növendékeket vesznek föl az intézetbe.

** Budai Nyári Színház. A Budai Nyári Színházban holnap pénteken A szabin nők elrablása című mulattató bohózat kerül színre; Borostyán Sári, Bartos, Réthely, Kérmendi, László és Tornyai játszzák benne a főszerepeket.

MŰVÉSZET

Erzsébet királyné szobra. Az Erzsébet-émlék végrehajtó-bizottsága Ráth György elnöklelte alatt ülést tartott: jelen voltak: Berzevics Albert, Halmos János, Hauszmann Alajos, Lóts Károly és Rókosi Jenő, gróf Anrássy Tivadar és gróf Keglevich István elmaradásukat távollétükkel mentették ki. Elnök a vezetésével működött zsűri nyolc jegyzőkönyvét bemutatva, ismertetve azok tartalmát. A bizottság a zsűrinek azt a végérvényes határozatát, mely szerint a kitűzött három díj egyikét sem adja ki, tudomásul vette. Azt a további javaslatát, hogy a kijelölt nyolc művésznek, illetve művészcsoportnak a pályázati hirdetésben 2. §-tól kiolgyólag külön-külön, a proponent összes kézpótlás címén tiszteletdíjjal engedélyeztessenek, a bizottság annyiban, amennyiben egyenként 4000 koronát meg nem haladót, saját hatáskörében elfogadta. Az ezt meghaladó többletet nézve a miniszterelnökhöz mint az országos bizottság törvényszabint elnökéhez pártoló felterjesztést tett. A szűkebb pályázat kiírásának kérdésében, amely fölött való döntésre hasonlóképp az országos bizottság van hivatalos, a végrehajtó-bizottság egyelőre be nem bocsátott, hanem mielőtt arról véleményes jelentést tenne, a nagyfotosságu és most nem is sürgős kérdést beható tanulmány tárgyává kívánta tenni s különösen bevárni akarta a sajtónak tájékoztató nyilatkozatait.

A Magyar Iparművészeti Társulat választmányára Ráth György tőrendházi tag elnökésével ülést tartott, amelyen tudomásul vették, hogy a kereskedelmiügyi miniszter a társulatra öhajta bizni a st. louis-i világtkiállítás magyar csoportjának szervezését. A kiállítási költségvetésnek megállapítása s a kiállítással összefüggő egyéb kérdések elintézésére bizottságot küldtek ki, melynek tagjai az elnökön és a vezetőkön kívül Faragó Odón, Fülöp Kamill, Gyömrői Manó, Horti Pál, Radicsos Jenő, Thék Endre, Vig Albert és Zsolnay Miklós. Az idei karácsonyi kiállítás megnyitása a szokott időnél korábban, november elején lesz, hogy a közönség jókor beszerezhesse karácsonyi szükségletét. A kiállításra szóló felhívást e hó végén küldik szét.

EGYESÜLETEK

(A Budapesti (budai) Tanítóegyesület) a délután tartotta meg a margit-körfű elemi iskola nyertemében nyári közgyűlést Szabó Dezső elnöklelte alatt. Az elnöki előterjesztések után Szabó La os fővárosi tanító tartott vitatölcsés előadást "A progresszivitás elve a népiskolai oktatásban" címmel, amelyben a népiskola tantárgyaiban követendő szigorú progresszivit elveket ismertele. A nagy tetszéssel fogadott előadás után Hajós Mihály a magyarországi tanítóok országos bizottsága nevében az egyesületekhez úttal kérdésekre azt az előterjesztést tette, hogy meggyéinkint alkottassék

egy-egyáltalános tanítóegyesület, melynek minden tanító köteles tagjává lenni, továbbá, hogy az egyesületi munka súlypontja a járáskörökre essék s az egyesületek irányítója és központja az országos bizottság legyen. Végül, hogy a tanítói fizetések országszerte olyképp állapíttassanak meg, mint amilyen javadalmazást az állami tisztviselők a XI. rangfokozat III. osztályában élveznek.

(A II. Kerületi Katolikus Legényegyesület) fényesen sikerült kirándulást rendezett, amelyen körülbelül hétszázan, köztük a kerület előkelősége teljes számban résztvett. Reggel hét órakor volt az indulás az egylet helyiségéből, ahonnan a közeli Mária-Kő kegykápornálba indult az egész társaság osendes szentmisére, amelyet Hofbauer György, az egyesület elnöke mondott. Szentmise végével zeneszó mellett a Bivalyoshoz címzett kiránduló helyre indult a vig társaság, ahol esti kilenc óráig tartott a jökedvél, a társaságalkokkal, versenyekkel és táncol tarkított mulatság. Hazainduláskor a tengerenyi lampion oszlatta szíjjel az éj homályát. A kirándulás fényes erkölcsi és anyagi sikere elsősorban Ernberger János fővárosi tanítónak köszönhető aki a kirándulásnak technikai és szellemi részét egymaga vezette, továbbá Lasztozky Márton építőmesternek, az egyesület világi elnökének, ki a szükséges tárgyakkal és felszerelésekkel biztosította a kirándulás sikerét.

Nyitlér.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága. Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik. Utánfizetési kötelezettség nélkül. Résztvényesei nincsenek.

Összes vagyon 1902. december 31-én

1,981,516,483.42 frank.

Biztosítási állomány 1902. december 31-én

6,958,093,587.09 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, IV., Károly-körút 26.

Az e rovat alatt közölteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

VIDÉK

(Tiszttaljtás). Nyiregyhádsról táviratozzák: Nyiregyháza város tisztújító közgyűlésén Székessy Pál alsópn elnöklete alatt újra megválasztatták: Földgarmesterré: Majerszky Béla. Tiszti ügyesszék: Hudák Károly. Katonaiügyi tanácsossá: Balla Jenő. Adóügyi tanácsossá: Oliványi Odón. Árvászeki ülnökökké: Tukács István, Gézy Géza. Főszámvevővé: Huray Sámuel. Főmérnöké: Siklóssy István. Aljegyzővé: Trak Géza. Községi bíróné: Szűcs Gyula. Házpénztárnokká: Kovács Ferenc. Pénztári ellenőrré: Massalik Gusztáv. Adópénztárnokká: Janoszky Endre. Adópénztári ellenőrré: Ij. Gaál Ede. Segédmérnöké: Vass József. Alkapitányá: Juhász Etele. Közgyammá: Sxty Gyula. Gyámpénztári ellenőrré: Csapka Géza. Államvevővé: Ij. Joba Elek. Levéltárnokká: Id. Gaál Ede.

SPORT

** Péchy Andor németországi nevezése. Macdonald legutóbbi hamburgi győzelmé alkalmából érdekes statisztika jelent meg Péchy Andor németországi nyereségeiről. Eddig már 4.000 márkánál többet nyert dijakban. Lovai körül a német derbyt 1902-ben Macdonald, az Uniont 1891-ben Álnok, 1897-ben Adonis, 1899-ben Ába, a berlini nagy díjat 1897-ben Tokió, a bádeni nagy díjat 1896-ban Tokió, a bádeni Prince of Wales-Stakest 1900-ban Iro, a hamburgi nagy handicapot 1893-ban Crackshot, 1902-ben Scharb és a nagy Hanza-díjat az idén Macdonald szerezte meg neki.

** Ramler-tréning. A budapesti Ramlerrek, kik 28-ikán és 29-ikén a prágai Ramlerk ellen a millennári pályán játszanak, a matchre serényen készülnek. E hó 19-ikén, pénteken délután 6 órakor két Ramler-csapat fog egymással tréningezni. A mérkőzés 20 krajoáros tréningjegyekkel tekinthető meg.

** Az aszoti Gold Cup. Az aszoti meeting legdekesebb versenyé, a Gold Cup ma került döntésre. A verseny a francia tenyészés diadalával végződött, amennyiben az első helyre a francia Maximus II. érkezett meg Mac Intyre jockeyvel nyergében. Maximus II. négyéves ló s a tavalyi Grand Prixben második volt. Talajdonosa M. J. d. Bremond, sulya pedig

87¼ kiló volt. Második a szintén négyéves Bismig Glass (87¼ k.), harmadik Biba (85¼ k.) lett. A fogadások így állottak: 6 : 4, pari, 10 : 7. A verseny távolsága 4600 méter, idja pedig 4000 font sterling volt.

Ugyancsak ma futottak a háromévesek számára kiírt St. James Palace Stakest, amelyben a derbynyerő Rock Sand (87¼ k.) szaporította győzelmeit. Második Eschequer, harmadik Rinaldo lett. Futott még Bassoon. Rock Sand start oddsa 100 : 7 reá volt.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A koronagyűsz szabadságon. Sédkely Ferenc koronagyűsz tegnap kezdte meg hat hétre tartó szabadságát. Tavolléteben Tassy Pál koronagyűsz-helyettes végzi a koronagyűsz teendőket.

Királysértő könyv.

— Eskiútszéki tárgyalás. —

Budapest, június 18.

A királysértéseknek egy speciális és ritka esete került ma az esküdtbíróóság elé. A budapesti királyi ügyesség egy egész könyvet inkrimált azon a címen, hogy az a király személyének séríthetlenségét támadja és sérti egyszersmint a királyi ház tagjait is. A könyvet dr. Kalmár Antal volt ügyvéd írta és háromszáználval oldalon kritikai tanulmány tárgyává tette, amint maga mondja, a Habsburg-dinasztiának Magyarországhoz való viszonyát. A könyv megjelenésének tulajdonképpeni szülőke Bekics Gusztáv egyik közjogi művének — Ferenc József és kora — megjelenése volt s választal e műre írta meg Kalmár a maga könyvét, amelynek egyes részei nagy tudásra és határozott tehetségre vallanak. Az ügyesség közbelépése véget vetett a mű terjedésének, mert példányait elkobozták, de a közügyelmet eléggé sikerült a műre és szerzőjére ráterelni. A terjedelmes vádiratból ime néhány inkriminát részlet:

... Mert rózsás arccal vérben gázolni, annyi magyar nemzetég cemerébe bitófat beállítani, nagy Magyarországot iekete gyásba borítani, ifjú lélekkel egy szabad nemzet ezeréves történelmi jogát idegen tegyervek segítségével eltírní, az országot bilincsekbe verni, férfui lélekkel abban meg is tartani s majdnem husz esztendeig vaspálóval kormányozni, ilyen kötelességértet sem az éuka, sem a világtörtelem nem ismer. Ha az kötelességértet, akkár Sullá is, meg Nero is csak kötelességüket teljesítették. ... Amint tehát ezekből látható, Ferenc Józsefnek igen jól meg volt vetve a feje alja. — mintegy hatvan ország és tartomány volt a vánkosa párnája. Nem is lehet állítani, hogy nem lobogott volna lelkében a Bekics szerinti kötelességértet. Böven demonstrálta azt trónralépési manifesztuma, hol dőllyős elbizakodottsággal mondatik ki a lázadó Magyarországnak az egyes osztrák birodalomba való bekebelezése.

... És amint Ferenc József ósanja mondta, hogy birodalmában Magyarországon kívül nem talál helyet, hol anyává lehessen: ugy Ferenc József sem lel birodalmában Magyarországon kívül más helyet, mely őt, a futó eszszárt felogadhatta volna.

... Ha Bekics az önkényuralom megszűnésére vonatkozólag azt mondta, hogy Ferenc Józsefet lehetett meggyőzni, ellenében a történelem arra tanít bennünket, hogy lehetett, de csak akkor, amikor már legyőzték. A két birodalmat elvesztett futó eszszárt, a magyar, mint anyai századon keresztül, most is nagylelkűen fogadja s hadigyőzelemből magának részt nem követel.

... Ferenc József tényleg nem is végez kormányzati cselekményeket, de királyi intencióival a nemzet által forrón öhajtott, létesíthető törvényhozási és kormányzati cselekmények megvalósulását akadályozza meg. Ez pedig nem egyéb, mint álcázott abszolútizmus. ... Nevezhető-e a legnemzetibb fejedelmnek az a király, aki a magyar alkotmányos életnek Ausztriához való viszonyában mint védő, mint bíró mint apa sohasem a mi javunkra, hanem mindig Ausztria javára dobta az igazság serpenyőjébe döntő szavát, hatalmi kardját. Elég emlékezní a kvótakérdésre. A Habsburgokról azt mondja a könyv, hogy valamennyi született abszolutista. Ez már a vérükben volt, mint Fallstafnak a gráva kérdése. A hitlenség a Habsburgok állandó jellemvonása. Valamennyi Habsburg egy templomba jár, de az isten oltára előtt való megalkodást lelkiismereti harmóniába tudják hozni a magyar alkotmányra letett esküjüknek konok megszegésével. Mint a talán, ki lopas után büneinek bocsánatáért elmegy a Szűzanya képe elé imádkozni Erény az a'kon, nem oltathó vérszomj a szíven. Ostromállapot, vallási türelmetlenség, golyó, hóhérpál os, akasztófa, bot tömlő, nehéz bilincs, faggató tortúra, vérbíróóságok, gályarabság, hülygek nyilvános megvezéztetése ... minnyi bün egy rakáson. És ezzel a szörnyű dinasztiaival kellett a magyar nemzetnek háromszázötven esztendeig együtt élni-halni...

Ezt a felségértési pört tárgyalta ma a budapesti esküdtbíróóság Zsitny Leó elnöklelte alatt. A vádhatóságot Geygus Gusztáv főügyész helyettes képviselte, a vádlottat dr. Visontai Soma védte. Az esküdtzék így alakult meg: Rendes tagok: dr. Schneider Béla, Lengyel Zsigmond, Handelsmann Arnold, Gach Károly, Gebhardt József, dr. Esztergár László, Baumhorn

vasut a Gornegratway, amely háromszertizenkilenc méter magasságban fekszik a tenger színe felett.

† Gyors utazások hajdan és most. A francia Orléans-vasut legújabb belvenőttönns lokomotivokat építettek, melyek a páris—bordeauxi utat 95—125 kilométer óránként sebességgel fogják megenni. A párisi *Gaulois* ebből az alkalomból érdekes összehasonlítást tesz, mely az elmúlt századnak ezen a téren való egyszerű haladását mutatja be. XV. Lajos francia király alatt például Angersből minden vasárnap indult a posta Párisba és péntek este ért oda. XVI. Lajos alatt már gyorsabban ment az utazás, ugyanezt az utat ugyanis három nap alatt tette meg a posta. Ma e 306 kilométernyi utat négy és fél óra alatt futja be az expressz-vonat. A császári almanach szerint 1813-ban Párisból Amsterdamba öt napig, Brüsszelbe három napig, Baselbe hat napig, Toulouseba nyolc napig tartott az ut. Párisból Marseillebe az utazás postakocsin 1740 frankba került ehhez járult még a költéségek ellátás. Ugyanez az út ma tizenkét óra alatt 43 frankért tehető meg.

† Síró állatok. Sokan megfigyelték már, hogy az állat könnyezik. A kérődző állatok könnyeznek a leghamarabb. Minden vadász tudja, hogy a szarvas és az őz sirni szokott. Azt is tapasztalták már vadászok, hogy a medve is könnyezik, mikor utolsó percéit éli. A zsirák is könnyes szemmel néz a vadászra, aki megsebesítette. Egy angol utazó beszéli egy antilopról, amelyet tűzbe vett a következőket:

— A szája tájékozott, az izzadság, amely ellepte egész testét, szürke bőrénél kékes színt adott. Könnyek törtek elő felete szeméből és látszott rajta, hogy érzi utolsó órájának közelgését. A kutya is hamar sir, ugyszintén némely majom. Az is ismeretes, hogy az elefántnak is hamar előtörnek könnyei, akkor sir, ha megsebesítik, vagy ha látja, hogy üldözői elől nem tud menekülni. Némely vízben élő emlős állatnál is megfigyelték, hogy sirnak, például a delfin is sir halála órájában.

Ötletek.

— Stettenheim Gyula. —

Sok ember, aki magáról mint „csékélységem” emlékezik meg — még tuloz.

Roppant boldogtalan lehet az az éjjeli ór, aki feleséges hűtlensége miatt nem tud aludni.

Az okos ember olyan, mint az óra. Ha felhúzzák, megy.

Hasonlítk Mendelsohn Mózeshez, a híres bölcsészhez, — dicsekedett a teve — pupom van.

A majomtól származom én is, épp úgy, mint az ember, mondotta a kandur.

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Írta: GIOVANNI VERGA

(50)

A megrémült Nicola ordított, hogy ki akar menni. Odalent a földszinten mindenki felállt, ordított és lármázott. A primadonna ide-odabajlongott, nyakát tekenősbéka módjára, hol jobbra, hol balra mozgatva, ujjaiával csókokat és mosolyt osztogatva, piros festékes ajkaival, és nagy kebleivel, amelyek minden mozdulatára reszketőn kidagadtak.

— Ördög és pokol! — kiáltott Canali, aki visszajött, hogy tapsoljon. Nős ember vagyok... családapa... de elkövetek egy nagy ostobaságot!...

— Papa! Papa! — és Fifi kisasszony elkezdett zokogni, atyjához simulva. Ha szeretsz engem, korbácsoldtasd meg ezt a nőszemélyt!

— Mit? — hebegett Margarone ur tátott szájjal. — Mi jut eszedbe?

A mama, Mita, Johanna mind fölkeltek, hogy Fifit megnyugtassák, közrefogták és a hátterbe tuszkolták, az ajtó felé, hogy elrejtse. A páholyokkal szemben, lent a földszinten száz meg száz fej hullámozott, kacagás hallatszott föl és sokan kíváncsiságból a Margaroneék páholya felé irányították látósvégeiket. A papa, hogy végét szakítsa a botránynak, Nikolóval az első sorba ült, rákönyökölt a korlátra és üdvözölte a hölgyeket, miközben mosolygott és dörmögött:

— Ostoba!... A kis öcsédnek több esze van, mint nekéd!

A szomszédos páholyokból is lárna hallatszott. Alosi asszony a parfümös üveggel kezében,

Milyen boldog az ember kérelmi minőségében és milyen ritkán az a házasságban!

Fecsegők tanulhatnak az üregektől. Ezeknek tartalmát becsegeknek tarthatja esetleg az ember mindaddig — míg fel nem bontották őket.

Ha a koporsóban fekvő halánál a halott beszédet, azt hinné, hogy valami más halottal beszélnek.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása június 15-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1.468.843.000 korona (— 23.782.000 korona). Értékesítés 1.475.553.000 korona (+ 2.714.000 korona). Váltótárca 179.877.000 korona (— 27.165.000 korona). Lombard-üzlet 44.268.000 korona (+ 5.758.000 korona) Adómentes bankjegyértékek 403.234.000 korona (+ 25.530.000 korona).

A Keleti kereskedelmi akadémia nyilvános záróvizsgájt ma tartották meg nagy érdeklődő közönség jelenlétében. A vizsgátr Dr. Kuno Ignác igazgató elnöklése mellett lovag Falk Miksa ügyelőbizottsági tag lelkes beszéddel nyitotta meg, amelyben megemlékezett Baross Gábor miniszteréről, aki a főiskolát alapította. A hallgatók az egyes tárgyakból, különösen a nyelvekből, és pedig úgy a keletiekből, mint a nyugatiakból, továbbá a szakterületekből eredményt mutattak föl. Azok a másodikos hallgatók, akik a tantayamot teljesen végezték, egyévi tanulmányutatra mennek kormánysegéllyel, az elsővesek pedig tanáraik kíséretében Fiume és Trieszt kikötőjének tanulmányozására indulnak. A jövő tanévre július 1-ig lehet jelentkezni a Keleti kereskedelmi akadémia helyiségében (Alkotmány-utca 8. szám).

A sörárak. A budapesti szállodások, vendéglősök és kocsmárosok ipartársulata ez idők közgyűlésének határozata folytán emlékiratot intézett a Magyar Sörözők Egyesületéhez a sörárak leszállítása dolgában. Az emlékirat utal arra a veszedelemre, amely a sörárak fölemelésével és ennek kapcsán az idegen sörök beözönlésével a magyar sörpart fenyegetti és arra kéri a kormányt, hogy intézkedjen újabb emlékiratot a kormányhoz a figyelemztesse, hogy az idegen sörök versenye tönkreteszi a magyar sörgyártást: annál is inkább, mert főképp az osztrák és cseh sörök aránylag nagy előnyöket élveznek. Kérjük ennél fogva a kormányt, hogy a magyar sörgyártásnak kedvezményeket biztosító póttörvény benyújtására vonatkozólag tett megnyugtató ígéretét váltsa be s szállítsa le a sör árát előbbeni mértévre.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Reij Gyula* kereskedő *Pozsony*, *Klein Dávid* kereskedő *Kolozsvár*, *Heisch G. cég* *Balassa-Gyarmat*.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pestben* 38.50 korona pénzben, 39.50 korona áruban.

— *Bécében* a kontingentált készáru 41.20 korona pénzben, 41.60 korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár téri vásári pénztár-részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökr 1260 darab, magyar tehén 617 darab, szerbiai ökr 1018 darab, szerbiai tehén 121 darab, növendékmarha 32 drb, bivaly 124 drb, bika 147 darab, összesen 3319 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlalnivaló ökr 42 darab, fejőstehén 132 darab, igás bivaly — darab; tinó — darab, bika — darab, lészó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zartáig: vágómarhákért: Magyar hizott ökr, legjobb minőségű 66.— K-tól 70.— K-ig, kivételesen — K., 100 kilónként élő súlyban, középminőségű 56.— K-tól 64.— K-ig, silányabb minőségű 50.— K-tól 54.— K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 56 K-tól 64.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 48 K-tól 54 K-ig. Tarka hizott ökr, legjobb minőségű 68.— K-tól 78.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 58 K-tól 66.— K-ig, silányabb minőségű 52 K-tól 56 K-ig. Szerb és boszniai ökr legjobb minőségű 52 K-tól 69.— K-ig, kivételesen 70 K-ig, silányabb minőségű 46.— K-tól 54.— K-ig. Bika jobb minőségű 60 K-tól 74.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 50.— K-tól 58.— K-ig. Bivaly 40 K-tól 50 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 42.— K-tól 60.— K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 48.— K-tól 68.— K-ig, kivételesen 76.— K-ig. Mind 100 kilónként élő súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökr elsőrendű 64.— K-tól 70.— K-ig. Kilogrammonként, kivételesen 690 koronától 800 K-ig páronként, középminőségű 58.— K-tól — K-ig 100 kilónként — K-t 620 K-ig páronként, silányabb minőség — K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól — K-ig páronként. Hizalni való ökr, fehér — kg-kint — K-tól — K-ig. Fejőstehén, keresztzett, szines 220 K-tól 280 K-ig darabonként, bonyhádi faj 250 K-tól 340 K-ig darabonként, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivaly — K-tól — K-ig páronként.

Vágómarhából a felhajtás ismét 400 darabban nagyobb volt, a többlet jobbra legelőmarhából állott, mialt elsőrendű minőségek élenk irányzat mellett a mintheti árakat megtartották, ellenben gyöngébb, közepes minőségek métermásánként 1—2 koronával olcsóbbak voltak. A csekély számmal felhajtott jármás-ökrök elkeltek; a fejőstehénüzlet változatlan maradt.

Borjuvásár. 1903. évi június hó 18-ikán. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás. Belöldi élő borju 1103 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db., növendékmarha 32 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. — Árjegyzések. — Belöldi élő borju I. rendű 76—90 f-ig, kivételesen 96 f., II. rendű élő borjukért 64—74 f-ig, 1 kilónként, leölt borju I. r. — f-ig, II. r. — f-től — f-ig, kivét. f. kilónként, levonás nélkül. Rugott borjukért 48—60 f-ig. Növendékmarha 51 f-től 6 f-ig, I. r. — f-ig, középminőségű — f-ig, alárendelt — f-ig, 1 k.-kint. Bárány élő —, —, — k., leölt bárány — k. kivételesen ár — k-ig páronként. Az irányzat változatlanul janyha, néhány száz darab eladatlannal maradt.

Szertészkonsumvásár. (A székesfehérvári szertészvásár és közvághid intézősége.) Június 18-ikán. Főelhajtás: Zsírterest, gyumint öreg I. rendű — kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab,

megrémülve hátat fordított a színpadnak, vele együtt báró Mendola is és karjánál fogva rángatták egy kis fiut, aki a széken feküdt.

— A kis La Guane rosszul lett, — mondta Mendola báró Alosi asszony páholyából. — Ugy átérezte a darabot, mint egy nagy ember!

— Akáresak az én Ninim... éppen most! Ezek a gyermekek! Mindent komolyan vesznek.

A halvány gyermek nagy, értelmes, félénk szemével még folyvást a leeresztett tüggönyöket nézte. Alosi asszony, miután a kis fiut magához terítette, udvariasan átnyújtotta Margaroneéknek a parfümös üveget.

A papa folytatta, magában dörmögve.

— Akáresak a kis La Guerne, aki hétesztendő. Szégyen, gyalázat!... Engem ugyan ide nem hoztak többé, becsültemre!

De hallgatott, amikor belépni látta Mendola bárót, aki látogatába jött nagy díszben; csak a nyakkendője volt fekete, a Trao cousin halála folytán ért gýasz jelöl. Így sorra járta az üres páholyokat, hogy ne kelljen megfizetnie a helyét.

— Ne haborgattassa magát... csak egy kis helyet... a suroktan; Canali, én bemehtet Alosi asszonyhoz. itt a szomszédban, senki sincs bent nála... Igazán nincs senki!... Csak Sarino, a fiaskája, aki akkora sincs, mint ez a legyző, hiszen ő ismeri a refraint és kis La Guerne Conradin, Trao néne fiaskája... Alosi asszony mindenüvé magával viszi... ha bizony látogatásokat vár... Hiszen ért engem?... Aztán mikor Canali kiment: Most jön Peperito is... nem örömet játszom hármában! És hnyorított a szemével. Senki sem válaszolt. Amikor észrevette a nyult ábrázatukat, változtatott hangján:

— Micsoda elválás, — ugye e? Különösen a nő! Könnyekre fakasztott, mint egy gyerek!

— Nálunk is, nálunk is! — válaszolt Margarone ur, hogy a tréfa felé terelje a dolgot.

— Ah Fifi kisasszony!... Most tessék vidáman lenni, a hsrmadik felvonásban kibékülés

következik. A hős csak megsebesült. Megmenti egy leány, aki öt titkon szereti és vice versa kiderül, hogy az a leány tejtestvére... A darabot Caltagionében kétszer egymásután adták elő... Oh! Oh!... Mi ez?

A kapitány a szemközti páholyból, a városkapitány né háta mögül a zsebkendőjével intett úgy szinlve, mintha az orrát akarná kitujni. Mendola hátrafordult és meglepte Johanna kisasszonyt, aki az arcára tartotta rá zsebkendőjét. A kisasszony azonnal lesütötte a szemét és olyan vörös lett, mint a paprika.

— Ah, ah!... Ugy van!... Kitűnő társulat! Szerencse, hogy eljött hozzánk! Különösen a primadonna!... Velem szemben lakik Nizinaro vendégfogadóban. Ha látná este, az előadás után!... Es e mondatot Margarone füle tövében fejezte be, aki csak ennyit válaszolt:

— Hm! Hm!

— Mindjárt felfozozlak! — fenyegetődött aközben a mama, villámokat szórva Johanna leányára. — Mindjárt lehütelek!...

A városkapitány né idelöltt távozni készült. A páholy korlátja előtt állva, udvariatlanul elvette a kapitánytól átvetődött és átnyújtotta a hadnagyok, aki felsegítette azt meztelen vállára, feljebbvalójának bosszantására azért is nagyon lassan, a nélkül, hogy történne a rajta nyugvó sok szemmel. A másik oldalon állt Stangofane kapitány, a legyezővel kezében és a férj, aki nyugodtan nézte a dolgot és hallgatólt. Mendola egyet taszított Margaronen a könyökével és mind a ketten benelénztek a levegőbe. Canali észrevette a szomszédos páholyból.

— Aki mindenkinek megadja a magát, senkinek sem okoz fájdalmat.

— Sópörjön inkább a maga háza előtt!... Vigyázzon!...

— Igen, igen, láttam jönni... Most már megyek... mielőtt ideér...

Eppén az ajtóban találkozt Peperitóval.

— Oh, kedves barátom! Aldassék jöve-

Berlin, június 18. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) **Esti forgalom:** 4°/o-os magyar aranyjárdék —, Magyar koronajárdék —, Osztrák hitelrészvény 207,90, Osztrák-magyar államvasút 144,90, Dél vasút 18,80, Kézakanyagi vasút —, Elbavölgyi vasút —, Orosz bankjegyzet készpénz 216,40, Buschtiehradi —, Orosz bankjegy —, (Utolsó) Lombard —, Páris, június 18. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —, Új török konzol 32,60, Egyiptomi járdék 105,50, Osztrák Länderbank —, Párisi bankcsekvény 11,22, 3°/o-os francia járdék 97,32, 4°/o spanyol járdék 90,30, 3°/o új törleszthető járdék —, Crédit foncier de France 1324, Apesi bányarészvény —, 4°/o 1890, román kölesön —, Görög kölesön 220 —, Váltó Olaszországra 9° 0 —, pari. Váltó Amsterdamra 206,75, Váltó Brüsszelle 7° 1/2, De Beers 541 —, Chartered 73,25, 5°/o bolgár kötelezvény 429 —, Magyar aranyjárdék 104,35, Dél vasút —, Váltó Londonra 251,60, Osztrák aranyjárdék 103,50, Török sorsjegy 133,50, Meridional vasút 711 —, 4°/o olasz járdék 103,90, Ottomandob 608 —, 3°/o-os francia járdék 685 —, Osztrák földhitelrészlet —, Dél vasút elsőbbségi kötvény 331 —, 4°/o-os 1896, román köles 84 —, Donanyarészvény 384 —, Váltó Bécsre 103,93, Váltó német piacokra 122 —, Rio 11,63, East Rand 180,50, Randfontein 74 —, Magyar Jelzálogbank 558 —, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, június 18. (Zárlat.) 4°/o-os papírjárdék 100,65, 4°/o-os osztrák aranyjárdék 103,10, 4°/o-os magyar aranyjárdék 101,40, Osztrák hitelrészvény 208,10, Osztrák-magyar államvasút 145,20, Kézakanyagi vasút —, Buschtiehradi vasút —, Londoni váltó 203,95, Bécsi bankcsekvény 121,50, Villamos részvény 126 —, 3°/o-os magyar aranykölcsön —, 4°/o-os ezüstjárdék —, Osztrák koronajárdék 101,10, Magyar koronajárdék 99,80, Osztrák-magyar bank 116,80, Dél vasút részvény 18,60, Elbavölgyi vasút —, Bécsi váltó 851,83 Párisi váltó 81,10, Unio bankrészvény —, Alpai bányarészvény 190 —, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, június 18. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) **Arólyamok januára. Esti forgalmi Osztrák hitelrészvény 208,10 Német bank —, Disconto —, Berlieni kereskedelmi bank —, Gelsenkirchener 177 —, Harpeni 130,90 Laura-kohó —, Olasz járdék 176,50. Az irányzat csendes.**

Hamburg, június 18. (Zárlat.) 4°/o-os ezüstjárdék 100,20, 1880. sorsjegy —, Dél vasút —, 4°/o-os Osztrák aranyjárdék 102,70, Osztrák hitelrészvény 207,80, Osztrák-magyar államvasút 144,70, Olasz járdék 103,20, 4°/o-os magyar aranyjárdék 101,50. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 18. A sertésüzlet irányzata: változatlan.
 A) **Hízott sertések ára:** I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 110—120 fillér, Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 118—120 fillér, Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 118—120 fillér, Fialat könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, II. Magyar második: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felüli súlyban) — fillér, Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillér, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) — fillér, Közép (páronként 260—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, Könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, IV. Romániai eredetű (Stach), Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér.

— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogrammon felüli súlyban) 117—120 fillér, Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 116—117 fillér, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 115—117 fillérig.

Sertéslelészám 1903. június 16. napján volt készlet 45 615 darab. — 1903. június 17. napján elszállított 1752 darab. — 1903. június 17. napján elszállított 511 darab, 1903. június hó 18. napjára maradt készletben 46 896 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 18. —

Kinevezés. Az igazságügyminiszter dr. Kluminszky Károly budapesti büntető-törvényszéki jegyzőt az igazságügyminisztériumhoz fogalmazóvá, továbbá dr. Klein Bruno Mária megyesi lakos ügyvédet a marosvásárhelyi törvényszékhez és Vaszika Veneczi erzsébetvárosi törvényszéki joggyakorokot az erzsébetvárosi törvényszékhez ajlógyózkké nevezte ki. — A posta, távirat és távbeszélő elnökgazdátja öv. dr. Malom Zsigmondné, született Szentjánosi láda posta- és táviratküldőt (távbeszélő-kezelő) nevezte ki. — A jegyzőminiszter dr. Szentmiklósy László kis-küküllővármegyei jegyzőt a belügyminisztériumhoz segédfogalmazóvá nevezte ki és szolgálat-tételre ideiglenesen Kis-Küküllővármegye főispánja mellé rendelte ki.

Megegyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Endrei Gerzson beregezási Állami főgimnáziumi ideiglenes rendes tanárt rendes tanári minőségében véglegesen megegyeztetette.

Pályázat. A dévai ügyészségnél alügyési, — a világi és törökhamisai adóhivatalnál gyakornoki, — a budapesti fővármihatalnál vámtöltései, — a kiserőlt járársbírnagál segédteleknyezetelői, — a központi díj- és illetékszámbai hivatalnál segédtitkari, — Nagybánya városnál állatorvosi, — a zágrábi pénzügyigazgatóságnál titkári állásra két hét alatt, — a veszprémi és fümpei pénzügyigazgatóságnál több pénzügyőri vizgatói állásra augusztus 15-ig, illetve 10-ig lehet a folyamodásokat benyújtani.

Napirend.

Napló. Péntek, június 19. — Római-katolikus: Jézus sz. szive. — Protestans: Gyárfas. — Görög-orosz: (jun. 6.) Hilarion. — Zsidó: Sivan 24. — Nap két 3 óra 46 perckor. — Nyugodt: 7 óra 44 perckor. — Hold két: 12 óra 5 perckor éjjel. — Nyugodt: 12 óra 57 perckor délután. **A kereskedelmi miniszter** fogad délután 4 órától 6 óráig. **Nemzeti Múzeum.** Regisztrár. Nyitva van a. e. 9 órától délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 10—12 óráig. **A Nemzeti Szalon** kiállítása nyitva délelőtt 9 órától este 8 óráig.

A Magyar Nemzeti Múzeum történelmi és irodalomtörténelmi kiállítása nyitva 9—1 óráig díjtalanul, azután 2-ig 1 koronáért.

A Jódrosi költőtár (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-ától fél 2-ig.

Nyitva könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. **Akadémiai könyvtár** nyitva 3—7-ig. **Egyetemi könyvtár** nyitva délelőtt 9—12 óráig és 3 órától 8 óráig.

As Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 9—12-ig. **As agnominumú ásatások és múzeum.** Megtekinthetők egész nap III. kor. O-Buda, Külső-Szent-Andrei-ut. Helyérdeku vasut a Fálly-térrel.

Mezőgazdasági Múzeum (Károlyi-ut 72. sz.) nyitva délelőtt 9-ától 6-ig. **Mentőegyesület helyiségei** a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig. **Egyetemi fűszekert** az Ulói-úton délelőtt 7 órától 12 óráig és d. u. 3 órától 8 óráig. **Állatkert** a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. **Magyar Kereskedelmi Múzeum.** igazgatóság, kereskedelmi szaknyitára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történet-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzleti tevékenység áruitásokat is eszközöl) a városipari ipari csarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A kiállítói kirendeltségek központi ügykezelője (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— **As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.** —

Budapest, június 18.

Hazánkban a tegnapi eső inkább csak a keleti részre szorítottok, ahol mennyisége a határmegyekben a 10 mm-t meghaladta és zivatarokkal járt. A hőmérséklet általában normális.

A magas nyomás Olaszország felett van; az egyik depresszió pedig az Északi-tengerrel Svédország és a Botteni-döböl fölött nyomult, a másik meg a Fekete-tengeren maradt; Nyugat felől is új depresszió közeledik a kontinensre.

Közép-Európában a hőmérséklet 1—2 fokkal süllyedt és Olaszország kivételével még sokfelütt voltak kisebb-nagyobb esők vagy zivatrok.

Küldés: Meleg és tulnyomán száraz idő várható.

Vizállás.

	Jun. 18.	Jun. 17.	Jun. 16.	Jun. 15.
Inn	Schellberg 1,70	1,80	1,90	2,00
Duna	Pécel 2,00	2,00	2,00	2,00
	Lina 0,00	0,00	0,00	0,00
	Bécs 2,08	2,18	2,28	2,38
	Ponyay 3,16	3,20	3,20	3,20
	Budapest 2,46	2,40	2,40	2,40
	Paks 2,54	2,54	2,54	2,54
	Mohács 2,24	2,28	2,28	2,28
	Gombos 3,69	3,64	3,64	3,64
	Újvidék 2,09	2,13	2,13	2,13
	Pancsova 2,54	2,54	2,54	2,54
	Győr 2,31	2,38	2,38	2,38
Morva	Magyarfalva 1,69	1,69	1,69	1,69
Vág	Zeyna 1,60	1,60	1,60	1,60
	Trancsó 1,45	1,45	1,45	1,45
	Szered 1,68	1,68	1,68	1,68
Rába	Sz. Gothárd 0,10	0,10	0,10	0,10
	Sárvar 0,14	0,14	0,14	0,14
	Bécs 2,61	2,61	2,61	2,61
Dráva	Pettan 0,11	1,38	1,38	1,38
	Zákány 0,30	0,30	0,30	0,30
	Bárcó 1,14	1,14	1,14	1,14
	Bécs 2,61	2,61	2,61	2,61
Mura	M. Szardah. 2,70	2,78	2,78	2,78
Száva	Zágráb 0,01	0,01	0,01	0,01
	Észék 1,56	1,59	1,59	1,59
	Mitrovica 2,32	2,38	2,38	2,38
Szamos	Deás 0,20	0,23	0,23	0,23
	Szatmár 2,38	2,38	2,38	2,38
Kraszna	N.-Majány 0,11	0,11	0,11	0,11
Laboros	Homonza 0,40	0,44	0,44	0,44
Ung	Unvárt 0,40	0,46	0,46	0,46
Tisza	M.-Székes 0,80	0,80	0,80	0,80
	Tekchás 1,04	1,04	1,04	1,04
	V.-Nagyeny 2,05	2,05	2,05	2,05
	Balvány 2,30	2,30	2,30	2,30
	Tisza-Püred 2,30	2,30	2,30	2,30
	Szolnok 2,18	2,18	2,18	2,18
	Csongrád 2,50	2,44	2,44	2,44
	Szeged 1,30	1,30	1,30	1,30
	Török-Bécs 2,30	2,30	2,30	2,30
	Titel 2,28	2,28	2,28	2,28
Onodva	Bárta 0,42	0,42	0,42	0,42
	Topolya Bodr 0,42	0,42	0,42	0,42
Sodrog	Zemplén 1,81	1,70	1,70	1,70
Sajó	Zeclos 2,00	2,10	2,10	2,10
Hernád	H.-Német 0,64	0,68	0,68	0,68
Szeretly	Margits 0,76	0,76	0,76	0,76
	B.-Újfehértó 1,00	0,80	0,80	0,80
Kőrös	Ceusua 0,78	0,76	0,76	0,76
	N.-Várad 0,90	0,78	0,78	0,78
	Balvány 0,42	0,42	0,42	0,42
	Tenke 1,36	1,36	1,36	1,36
	Gurabona 1,10	1,10	1,10	1,10
	Borosjenő 2,46	1,52	1,52	1,52
	Bécs 2,61	2,61	2,61	2,61
	Gyoma 2,14	2,14	2,14	2,14
Maros	Gy.-Fehérvár 1,54	1,58	1,58	1,58
	Branycsok 1,04	1,04	1,04	1,04
	Bécs 2,61	2,61	2,61	2,61
	Arad 0,94	0,94	0,94	0,94
	Makó 1,70	1,70	1,70	1,70
Temes	K.-Könyöl 2,10	1,92	1,92	1,92
Sárga	Temesvár 1,74	1,56	1,56	1,56
	Temesvár 1,74	1,56	1,56	1,56
	Beckerek 1,04	0,98	0,98	0,98

Magy. kir. Államvasutak. Üzletv. Miskolc. 15230. szám. 903.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. Államvasutak miskolci üzletvezetősége a Hort rakodó megállóhelyen létesítendő III-ad oszt. emeleti felvételi épület, szabadon álló árnyékszék, állomási sütkemence, állomási szemétdöbör, zárható felvonó házikóval ellátott teljesen felszerelt vödörös állomási kut és a gazdasági udvar létesítésére ezenel nyilvános versenyfolyamatot hirdet.

A tervek, az ajánlati költségvetés, valamint az ajánlati minta a pályázati feltételek, nemkülönben az építési szerződés tervezete Miskolcon a m. kir. Államvasutak üzletvezetőségi építési és pályafentartási osztályában (Szemere-utca 26. sz. I. em.) valamint a f-abonyi osztálymérnökség irodájában f. hó 16-tól kezdve a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A javgyerjesen kiállított ajánlatok legkésőbb 1903. évi június hó 30-án déli 12 óráig aludított üzletvezetőségi titkárságnál (Szemere-utca 26. sz. I. em.) nyújthatók be lepecsételve és következő felirattal kell benyújtani:

„Ajánlat Hort rakodó megállóhelyen létesítendő felvételi épület és tartozékaira.”

Csakis a költségvetésben foglalt összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vételini. Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1903. évi június hó 29-én déli 12 óráig 1000 korona azaz egyezer korona bányapénzt kell a m. kir. Államvasutak miskolci üv-nek gyűjtőpénztáránaál készpénzben akár állami letétrek alkalmas értékpapirokban letenni. Az értékpapírok a budapesti illetve bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebbi árfolyam szerint, de a névértékét meg nem haladó értékben fogadhatnak el.

Takarékpénztári betétkönyvek bányapénzzel nem tehetőek le.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bányapénzek térítvény mellett adandók fel.

A bányapénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlatban nem csatolandó.

Ugy az ajánlatban, mint a költség jegyzékben előírtuludó végösszegek számmal és betűvel irandók fel. Az ajánlat és mellékleteinek aláírása két tauu előtémazés mellett történjenk.

Szóban forgó munkára csakis magyar állampolgárok pályázhatnak.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot a m. kir. Államvasutak miskolci üzletvezetősége magának tartja fenn.

Miskolc, 1903. június hóban, Az üzletvezetőség. (Utányomás nem díjazatik).

Biztos gyógyulást keresőknek

kik bármily **nemi belegségben szenvednek**

mint húgyúti és hólyagbeteg, húgyveszékélyűek, veseelégtelenségűek, éjjeli magánlések, sebek és bajkórós bántalmak (gyulladás) az erőteljes utobajukait feloldó ideggyógyászati, koraforró elgyengülés, bármily békületesek sőt némi fertőzés, mely bakt. alapsos, gyors és gyökeres gyógyításra, szigoruan tudományos és lelkesmeretes gyógymodjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírv és legregibb 30 éve fennálló rendelő-intézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.,

Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idült húgyúti és hólyagbeteg vizeletének vizsgálata, húgyveszékélyűek, veseelégtelenségűek, vesebetegségek kimerítő vizsgálata és szakszerű tekintettel nyernek, gyógyeszerrel gondoskodva lesz. Titkárságot nyernek, gyógyeszerrel gondoskodva lesz. Titkárságot nyernek, gyógyeszerrel gondoskodva lesz. Titkárságot nyernek, gyógyeszerrel gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Hajduböszörmény rendezett tanácsú város takarékpénztára

minden külön értesítés helyett tudja t. betvevőivel, hogy az 1903. június 13-án megtartott rendkívüli közgyűlés 1903. július 1-én életbelépő hatályalja a betétek után a kamatlábot leszállította és pedig:

- 1. Az állandó (legalább 1 évig érintetlen) betétek után 4°/o-ra.
- 2. A mozgó (1 éven belül megcsontított) betétek után 3°/2°-ra.

Hajduböszörmény városi takarékpénztár igazgatósága.

Magyar királyi Államvasutak igazgatósága. **Hirdetmény.**

Ezenel közhírré téve, hogy a vasúti kocsikban és az állomási helyiségekben elhelyezett tárgyak, a m. bűnüldözési törvények, kocsik, ruhák és felszerelések botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon átvizsgálva alkalmasnál azonnal kiszáraztatás mellett el fognak adni.

Miskolc szom. p. u. állom. 1903. június 25. d. n. 2 órákor. Kolozsvár állom. 1903. június 23-án d. n. 2 órákor.

Bpest ny. p. útvár 1903. jun. 30-án d. n. 6 órákor.

Budapest, 1903. június 8-án. (Utányomás nem díjazatik).

BON POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szab. nyart orvos mű- és kőszermester

Budapest, VII. Erzsébet-kört 50.

Közele esem utólag beutódom mellett, minden megrendelés 1903. évi június 10-ét későbbi árkezelvényt adni, az eredeti E. F. Wergorand Filz 200 párti különlegességnek (övzárak) készítményéből. Készítők képes árjegyzék díjmentesen írti levélben küldök. Kivétel: a BUDAPESTI NAPLÓ-ból.

legújabb, biztos és azonnal ható hajnövesztő és hajpótló szer.

hosszu orvos tanulmányozás és tökéletesítés után Dr. Hajduböszörményi Általános Ismereti Budapesti Helygyógyász Által felkínált szer.

nemcsak szépség, hanem egyúttal a beteg bőrfelületet gyógyítja, a hajhagymák eléréséig hatol el, ezáltal egyenlő szer.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1903. június hó 19-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1903. június hó 19-én.

A b o r.

PARASZT-VIGJÁTÉK 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.
Személyek:
Baracs Imre Hunyadi Eszter Blahá L.
Matyi Papp Göre Gábor Ujházi
Baracsné Alszegey Görené Demjén
Sanyógné Györgyné Durbintá Vizvári
Rósi Ligei Káca Faludi
Mihály Gabányi Bige Narcisiz
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. június hó 19-én.

Mici herceg.

Bohózát 5 felvonásban. Irta Feydeau Georges.
Fordította Heitai Jenő.

Személyek:

Szergiusz Tanay Arnold Góth
Pecsenyev Hegedüs Mocsepov Balassa
Chandel Tapolczai Chopinet Bárdi
Szlovcsin Fenyvesy Kirschbaum Győző
Gazgató Szerényi A hercegnő Varsányi
Chauvel Vendrey Sabine Nográdi
Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. június hó 19-én.

Kis herceg.

Operett 3 felvonásban. Irta Méilhac és Halévy.
Fordította Rákosi Jenő, Zenejét szerző Lecocoe K.

Személyek:

Parthené Zilahiné Rosztomer Harmath
Melandri Kiss M. Diana Hegyi A.
Frimusz Kovács Rozsá Dóri M.
A hercegnő Ledófszky Zserár Szentmiklósy
Taunvilly Kovács K. Zsülien Bokor
Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. június hó 19-én.

A drótostót.

Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Irta Leon Viktor.
Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf.
Zenejét szerzte Lehár Ferenc.

Személyek:

Günther Boross Pfefferkorn Sziklai
Mici Kornai Zsuzsika Szentgyörgyi
Jankó Rubos Milos Ráthonyi
Kezdeté 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. június hó 19-én.

A sabin nők elrablása.

Bohózát 4 felvonásban.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁROSLIGETI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. június hó 19-én.

Szép Heléna.

Operett 3 felvonásban.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Ős-Budavára

Nyitva esti 6 órától reggel 4 óráig
Ma, pénteken, június 19-én

Nagy elite-estély.

A nagy variété-estapadon:
Ma fellép

Barrison Lona

és az új juniusi műsor második részének több kitűnő alakója

Folies Comiques

új magyar boházát A Eszternek Steinhardt öllépte.
A szabad területen érdekes mutatványok.

A m. k. honvédeknek hangversenye.
Beltéppől 1 korona. Városi jegyek 40 fillér rántással érvényesek.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	Vizsgai előadás	Essex gróf	Dupont	Vereshaju	A drótostót
d. u. Vasárnap este	Hunyadi László	Virágfakadás A föld	Trilby	Kis herceg	A drótostót

ŐSAPÁINK
„Bolyka reform hársfaszén fogcserém”
fogorvosokhoz. Hatása lidő, desztillált és tisztított. Ki egyszer vele kísérletezett, mindig híve marad. 1 tubus ára 70 fillér, 2 tubus rendelésnél 1 kor. 40 fillér előre való beküldése ellenében bérvenni. 1 tubus 5 korona 40 fill. bérvenni, 1 üveg „Bolyka” Reformi szájvíz 1 korona 50 fillér. Köszönet!
Védők Ötöd győztesnek Hátcségy. (Hunyadyégy). Budapestfővártár: Török József. — Király-utca 12. sz.

Magyar Kereskedők Könyvtára.

Kiadja: **LAMPEL RÓBERT** (WODIANER F. és FIAI)
Szerkeszti: **Dr. SCHACK BÉLA**
es. és k. udv. könyvkereskedése Bpest, VI., Andrásy-ut 21

Füzetek váltakozva nyújtanak tanulni. és olvasni valót a könyvtétel, a folyószám-lak, kereskedelmi és politikai számtan, pénz és valuta, bankügyletek, szállítás, kereskedelmi szerződések, vámügy, terménykereskedés, fuizlet, könyvkereskedés, biztosítás, a kereskedelem technikája, áruismeret, technológia, kereskedelmi földrajz, a kereskedelem története, a közgazdaságtan, a kereskedelmi törvénykezés stb. köréből.

Dolgozatársai a kereskedelmi elmélet és gyakorlat legkiválóbb képviselői.
Julius és augusztus kivételével havonként egy-egy öt íves (80 lapny) csinosan kiállított füzet jelenik meg.

A MAGYAR KERESKEDŐK KÖNYVTÁRA egyes füzetének ára 1 kor. 50 fillér.
A vállalat első évfolyamában eddigelő a következő füzetek jelentek meg:

1. füzet.
az Osztrák-magyar Bank és a pénzvetés. Irta: **Havas Miksa**, a pozsonyi f. keresk. iskola igazgató-helyettese.

2. füzet.
A kereskedelem története különös tekintettel Magyarországra. Az Aradi Első Takarékpénztár 100 drb arany pályadíjat nyert má. Irta: **Daróczi Lajos**, I. rész. Az ó-kortól a 18. század végéig.

3. füzet.
A gyapot. Irta: **Matavosszky Béla**, a győri f. keresk. iskola igazgatója.

4-5. füzet.
Kereskedelmi nyelvünk magyar-talanságai. Irta: **Négy László**, a Bpesti Keresk. Akadémia igazgatója

6. füzet.
Svájcz. Gazdasági és társadalmi képek. Irta: **Kreutzer Lipót**, a kolozsvári keresk. akadémiában a keresk. szaktárgyak tanára.

7. füzet.
A tőzsde. Irta: **Dr. Berényi Pál**, ügyvéd, r. tanár a soproni f. keresk. iskolában.

8-9. füzet.
Kereskedelmi iskoláink multja és jelenje. Irta: **Dr. Schack Béla**.

10. füzet.
A kereskedelem története. Irta: **Daróczi Lajos**, A II. részt teljesen átdolgozta **Harmat M.**

II. évfolyam I. füzet.
Váltó-ismertető kereskedők számára. Irta: **Dr. Schlamadinger Jenő**, gyakorló ügyvéd, felső kereskedelmi iskolai tanár.

ELSŐRANGU

szerszámgépeket

(esztergapatokat, gyalu-, furó-, csiszoló-, marógépeket stb.) készít a

Fegyver- és Gépgyár Részvény-Társaság

BUDAPESTEN.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering in Lijfrente)

BUDAPEST,
VIII., Kerepesi-ut 1,
(A nemzeti színház házában.)

Igazgató: **TOLNAY LAJOS.**
Vezetőtitk. **STIGNITZ IMRE.**

1902. év végeig
254 millió korona
biztosítás kötetett

A társaság mindennemű biztosítást elfogad, melynek alapját az emberi élet képezi, u. m.:
tőkebiztosítást, túléles és halálozatra szóló, valamint öregségi nyugdíjbiztosítást, azonnal kezdődő és elhalasztott életjáradékokat, kifizetés nélküli biztosítást gyermekek részére stb.
Bővebb felvilágosítással szolgál a magyarországi vezérközpontosság Budapestben, valamint a vidéki képviselők.

Referenciákat a Magyar Államainak hitelbank ad.

A tőke elhalálozás alkalmával fizetendő		A tőke 20 év után vagy időelőtt elhalálozás alkalmával azonnal fizetendő	
Kor	Kor	Kor	Kor
25	1.80	34	2.30
26	1.84	35	2.38
27	1.88	36	2.46
28	1.93	37	2.54
29	1.98	38	2.63
30	2.03	39	2.72
31	2.09	40	2.82
32	2.16	41	2.94
33	2.23	42	3.04
		43	3.16
		44	3.30
		45	3.44
		46	3.59
		47	3.73
		48	3.91
		49	4.08
		50	4.26
		51	4.45
		52	4.65
		53	4.86
		54	5.07
		55	5.29
		56	5.53
		57	5.78
		58	6.04
		59	6.31
		60	6.59
		61	6.87
		62	7.16
		63	7.46
		64	7.77
		65	8.09
		66	8.42
		67	8.76
		68	9.11
		69	9.47
		70	9.84
		71	10.22
		72	10.61
		73	11.01
		74	11.42
		75	11.84
		76	12.27
		77	12.71
		78	13.16
		79	13.62
		80	14.09

Vadászok figyelmébe!

MEGJELENT! **DIEZEL** **MEGJELENT!**

Az apróvad vadászata.

Diszkiadás. Fordította és átdolgozta **Dr. MIKA KÁROLY**.
Bárony István előszavával. 16 színes, 20 műnyomású és 217 szövegképpel. — Ára díszkötésben ... .. 20 kor.

Az angol vizsla és fajbéli tiszta tenyésztése.

Irta **KYNOPHIL**. — Kiadja az országos magyar vadászati védelgyelet. 4 képpel. Ára ... .. 4 kor.

A vizsla idomítása.

Irta **FÓNAGY JÓZSEF**. Második javított és bővített kiadás. Képekkel, vázonskötésben. Ára ... .. 6 kor.

A vizsla parforce idomítása.

Oswald és Würz módszere nyomán írta **MIKA KÁROLY**. Képekkel, vázonskötésben. Ára ... .. 2 kor. 40 fill.

KAPHATÓK A KIADÓ ATHENAEUM R-TÁRS-NÁL BUDAPEST, VII., KEREPESI-ÚT 54. SZ. ÉS MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.

Nyarlókba, fürdőkebe utazók
kérhetek, hogy széküregüket az alábbi cikkekben: Lawn-tenisz összes kellékek. Nyári sportjátékok. Tornaszekők. Hinták. Hintagolyók. Kerti- és nyugvószék. Kuglábok. Sign. sanct-golyók. Horogláncok. Vízjátékok. Amateur főnyékpáncsot. Kodak. Hjak, nyilak. Célpuskák. Papír léghajók, lampionok, bongál-fáklyák. Legyek. Fagyal- és szódavízgöpek. Kerti gyorjaltatók. Lógy-, fereg-, molp- és egérgyök. Új aranyozó, esetelő 80 kr. Utazási- és turista-cikkek. Bőrdobok. Lóhálok, párga 10 frt stb. stb. Hátizsákon szerződések be, mottó.
Kertésznel vásár- és ünnepeken zárva van. Új képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld **Kertész Tódor Budapest, IV. Kristóf-tér.**

Jutalomkönyvek.
A külső évrár viselőit alkalmából **életi, polgári és ipariskolai** jeles előmenetel tanulóknak megjutalmazására az iskolai hatóságok figyelmébe ajánlom jutalomkönyveimet.
A **Házadri és Szabadegyet** Rákóczi fejedelem korának 200-ik évfordulója alkalmából a kuruc időkötés díszkötésű.
A **Szabadegyetre Hősreggel** a 45-ös szabadságharc hősi eseményeiről regélnak.
A szakbizalmat, valamint a legilletékesebb világi és egyházi tanügyi hatóságok a legmagasabb elismerésben részesítették a munkáimat.
A 7-7 nyomtatott ívre terjedő díszes kötetű könyvek ára kötetenként 1 K. 20 fillér. Megrendelések csak aulirotnál érvényesek.
Harna Jenő székelyfővárosi tanár Kerepesi-ut 61. H.

Minden szó egyszeri beiktatása... Minden szó egyszeri beiktatása...

Szerkesztési telefon-szám: 56-12. Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást...

Feltétlenül minden fiatal helyi lemezerőséget keresem... Minden szó egyszeri beiktatása...

Házasság céljából több szóra és hitvány... Minden szó egyszeri beiktatása...

KERESLET. 300 koronát annak, ki biztosít... Minden szó egyszeri beiktatása...

Fizetek 300 koronát annak, ki biztosít... Minden szó egyszeri beiktatása...

Egy urasági inas, ki a magyar és német nyelvet... Minden szó egyszeri beiktatása...

Paszket-kecskét kétfedelés - egyforattal megvétel... Minden szó egyszeri beiktatása...

Zongoratanár Iskolai tanácsnok... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kereskedelmi kintőre vezetett fiatal ember... Minden szó egyszeri beiktatása...

Nagykorú szobák... Minden szó egyszeri beiktatása...

Házat keresek... Minden szó egyszeri beiktatása...

Egy közepes szobák... Minden szó egyszeri beiktatása...

Ér. intelligens fiatal ember... Minden szó egyszeri beiktatása...

Keresetek egy két éves alvarendő... Minden szó egyszeri beiktatása...

Elegáns lakást keresek... Minden szó egyszeri beiktatása...

18 koronáért íratok... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kerékpár... Minden szó egyszeri beiktatása...

Egy 35-40 éves... Minden szó egyszeri beiktatása...

Hindenes leány... Minden szó egyszeri beiktatása...

Hentesüzlet... Minden szó egyszeri beiktatása...

Sütőde Budán... Minden szó egyszeri beiktatása...

Rögzítés... Minden szó egyszeri beiktatása...

Fodrászüzlet... Minden szó egyszeri beiktatása...

Szűlő... Minden szó egyszeri beiktatása...

Ház Kőbányán... Minden szó egyszeri beiktatása...

Szócésüzlet... Minden szó egyszeri beiktatása...

Ház... Minden szó egyszeri beiktatása...

Jófogalmaz... Minden szó egyszeri beiktatása...

Éladó... Minden szó egyszeri beiktatása...

Telék... Minden szó egyszeri beiktatása...

3 darab... Minden szó egyszeri beiktatása...

Éladó... Minden szó egyszeri beiktatása...

Éladó... Minden szó egyszeri beiktatása...

Éladó... Minden szó egyszeri beiktatása...

Éladó... Minden szó egyszeri beiktatása...

Éladó... Minden szó egyszeri beiktatása...

Éladó... Minden szó egyszeri beiktatása...

Cigarettaüzlet... Minden szó egyszeri beiktatása...

A Császárfürdő... Minden szó egyszeri beiktatása...

Fontos háztartási... Minden szó egyszeri beiktatása...

Gyakran... Minden szó egyszeri beiktatása...

4 darab... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

A nyári idényre... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Törökállat... Minden szó egyszeri beiktatása...

Balaton-Berény... Minden szó egyszeri beiktatása...

Balaton... Minden szó egyszeri beiktatása...

Nyaralók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Nyári lakások... Minden szó egyszeri beiktatása...

Nyári idényre... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Kiadók... Minden szó egyszeri beiktatása...

En Csillag Anna... 185 cm. Orsós hosszú... Minden szó egyszeri beiktatása...

Mielőtt butort... Minden szó egyszeri beiktatása...

Társu kerestetik... Minden szó egyszeri beiktatása...

ásványiz... Minden szó egyszeri beiktatása...

elsőrendű asztalos és kárpitos butork... Minden szó egyszeri beiktatása...

Sarkány J. cégnél... Minden szó egyszeri beiktatása...

Meglátja, Gummi... Minden szó egyszeri beiktatása...

halhólyag... Minden szó egyszeri beiktatása...

Radványi L... Minden szó egyszeri beiktatása...

Sok pénz!... Minden szó egyszeri beiktatása...

Butorvásárlók... Minden szó egyszeri beiktatása...

Butorok... Minden szó egyszeri beiktatása...

Butorok... Minden szó egyszeri beiktatása...